

Załącznik do Uchwały nr 296 / 5906 / 17
Zarządu Województwa Podkarpackiego
w Rzeszowie
z dnia 18 kwietnia 2017r.

***INSTRUKCJA PRZYGOTOWANIA PROGRAMÓW
REWITALIZACJI W ZAKRESIE WSPARCIA
W RAMACH REGIONALNEGO PROGRAMU
OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA
PODKARPACKIEGO NA LATA 2014-2020***

Rzeszów, 18 kwietnia 2017 r.

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	3
ROZDZIAŁ 1. PODSTAWA PRAWNA	4
ROZDZIAŁ 2. CEL I ZAKRES INSTRUKCJI	5
ROZDZIAŁ 3. REWITALIZACJA W RAMACH RPO WP 2014-2020	6
ROZDZIAŁ 4. OPINIOWANIE PROGRAMU REWITALIZACJI PRZEZ INSTYTUCJĘ ZARZĄDZAJĄCĄ RPO WP 2014-2020.....	10
ROZDZIAŁ 5. WYMOGI INSTYTUCJI ZARZĄDZAJĄCEJ RPO WP 2014-2020 DOTYCZĄCE KWALIFIKOWANIA OBSZARU REWITALIZACJI DO WSPARCIA.....	18
ROZDZIAŁ 6. PROCEDURA PRZEPROWADZANIA OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO WYMAGANEJ W PROGRAMACH REWITALIZACJI.....	34

Wykaz skrótów

BDL – Bank Danych Lokalnych

EFFR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

GUS – Główny Urząd Statystyczny

Instrukcja - Instrukcja przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020

IZ - Instytucja Zarządzająca

KM – Komitet Monitorujący

LPR/GPR – Lokalny Program Rewitalizacji/Gminny Program Rewitalizacji

OP - Oś priorytetowa

OOS - Ustawa z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz.U. z 2016 r.poz.353 z późn. zm.)

PI – Priorytet Inwestycyjny

ROF - Rzeszowski Obszar Funkcjonalny

Rozporządzenie ogólne - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006

RPO WP 2014-2020 - Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020

SOOS - Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

SZOOP – Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020

UE – Unia Europejska

Ustawa wdrożeniowa - Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. 2016 poz. 217 z późn. zm.)

Wykaz - Wykaz programów rewitalizacji województwa podkarpackiego na lata 2014-2020

Wytyczne Ministra – Wytyczne Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r.

ZIT - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

Rozdział 1. Podstawa prawna

Niniejsza *Instrukcja przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020*, zwana dalej Instrukcją, została wydana na podstawie art. 41 ust. 1 i ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz. U. z dnia 2016 r. poz. 486 z późn. zm.), w związku z art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. 2016, poz. 217). Zgodnie z Wytycznymi Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r. Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020 może opracować szczegółowe wytyczne w zakresie rewitalizacji, w których uzupełni lub rozwinie zakres i wymogi wobec programów rewitalizacji.

Rozdział 2. Cel i zakres instrukcji

Celem Instrukcji jest uzupełnienie warunków opracowania lub aktualizacji programów rewitalizacji¹ zawierających projekty rewitalizacyjne zaplanowane do dofinansowania w ramach RPO WP 2014-2020, które określono w Wytycznych Ministra oraz określenie procedur ich opiniowania przez Instytucję Zarządzającą RPO WP 2014-2020. Cechy i elementy programów rewitalizacji muszą spełniać wymogi załącznika do ww. wytycznych krajowych.

Niniejsza Instrukcja wskazuje na sposób zaprogramowania rewitalizacji w ramach RPO WP 2014-2020, określa procedury przygotowania i akceptacji programów rewitalizacji pod kątem aplikowania o środki RPO WP 2014-2020, wskazuje na wymogi Instytucji Zarządzającej RPO WP 2014-2020 dotyczące obszaru rewitalizacji oraz określa procedurę przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko wymaganej w programach rewitalizacji.

¹ Zgodnie z Wytycznymi Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r. **Program rewitalizacji to:**

a. inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji (np. lokalne programy rewitalizacji, miejskie programy rewitalizacji),

b. gminny program rewitalizacji, o którym mowa w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777 z późn. zm.).

Rozdział 3. Rewitalizacja w ramach RPO WP 2014-2020

W ramach RPO WP 2014-2020 realizowane będą działania w zakresie kompleksowej rewitalizacji obszarów zdegradowanych, obejmujące przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, lokalnej gospodarki oraz przestrzeni – środowiska i infrastruktury), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany, spójny oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji (LPR/GPR).

Kompleksowa rewitalizacja obszarów zdegradowanych, na realizację której będzie można uzyskać wsparcie z RPO WP na lata 2014-2020, musi zatem pobudzać aktywność środowisk lokalnych i stymulować współpracę na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego, a także przeciwdziałać zjawisku wykluczenia na obszarach zagrożonych patologiami społecznymi.

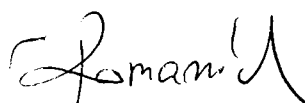
Podjęmowane inicjatywy skierowane mają zostać na określony i zidentyfikowany dzięki diagnozie obszar rewitalizacji i mają mieć na celu poprawę jakości życia mieszkańców, w tym zwiększenie ich szans na zatrudnienie oraz ożywienie gospodarcze i społeczne danego obszaru (muszą być podporządkowane rozwiązywaniu problemów społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej ze sfer tj. sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej). Realizacja działań infrastrukturalnych ma być narzędziem niwelowania zjawisk związanych z problemami społecznymi dotyczącymi danego obszaru.

Działania inwestycyjne powinny pozwolić na trwałą odnowę rewitalizowanego obszaru, poprawę ładu przestrzennego, stanu środowiska i zabudowy, poprzez zastosowanie wysokiej jakości rozwiązań architektonicznych i urbanistycznych, a także przyczynić się do powstania nowych miejsc pracy i nowych inwestycji, w tym nowych możliwości spędzania wolnego czasu.

Dla osiągnięcia trwałych rezultatów rewitalizacji konieczna będzie koordynacja podejmowanych działań, współpraca różnych instytucji oraz partycypacja społeczna.

Jeżeli projekt rewitalizacyjny jest planowany do realizacji w ramach RPO WP 2014-2020, jego zakres musi wpisywać się w typy projektów określone w poszczególnych działaniach / poddziałaniach RPO WP 2014-2020, w ramach których przewidziano wsparcie rewitalizacji.

W związku z tym, że projekty muszą spełniać kryteria wyboru zatwierdzone przez Komitet Monitorujący RPO WP 2014-2020 ostateczna ocena projektu zostanie dokonana przez Komisję Oceny Projektów w ramach oceny formalnej i merytorycznej z uwzględnieniem całości przedłożonej przez beneficjenta dokumentacji wniosku o dofinansowanie.

Ponadto, projekty infrastrukturalne finansowane z EFRR, które zostaną wskazane w programie rewitalizacji, muszą wykazywać komplementarność z projektami planowanymi do realizacji z EFS, ponieważ w ramach RPO WP 2014-2020 na etapie oceny projektów badane będzie czy w treści LPR/GPR przedstawiono projekty EFRR i EFS i wykazano ich komplementarność.

Z kolei, w przypadku projektów rewitalizacyjnych realizowanych w ramach MOF, które mogą być realizowane przez uprawnionych beneficjentów PI 9b z obszaru MOF, projekt musi wynikać ze Strategii MOF² i być wpisany w LPR/GPR. Efektem podejmowanych działań powinno być ożywienie rewitalizowanych obszarów, nadanie im nowych funkcji (kulturalnych, rekreacyjnych, społecznych, gospodarczych, edukacyjnych, sportowych, turystycznych) lub przywrócenie poprzednich, w wyniku zaplanowanych i skoordynowanych działań interwencyjnych i naprawczych, a w konsekwencji ograniczenie ryzyka ubóstwa i odniesienie poziomu inkluzji społecznej na obszarach zdegradowanych.

Działania w zakresie rewitalizacji będą realizowane w oparciu o krajowe ramy przygotowane przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego. Na poziomie lokalnym interwencje w obszarze rewitalizacji będą podejmowane na podstawie programów rewitalizacji, uwzględniających ramy, o których mowa powyżej. Obszary rewitalizowane będą wyznaczone z uwzględnieniem kryteriów przestrzennych, ekonomicznych oraz społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem stopnia nasilenia problemów społecznych na danym obszarze, a także niskiego poziomu rozwoju, głównie związanych z deprywacją materialną i społeczną mieszkańców danego obszaru, wynikającą m.in. ze znacznego oddalenia od rynku pracy czy niewystarczającego dostępu do dobrej jakości niedrogich usług publicznych.

Podstawą realizacji przedsięwzięć będą LPR/GPR, w których wskazane będą obszary wymagające rewitalizacji oraz uwzględnione będą projekty, które przyczynią się do wyprowadzenia danego obszaru z stanu kryzysowego. W programie rewitalizacji należy wykazać narastanie problemów społecznych na danym terytorium oraz powiązanie tych zjawisk z dewastacją/degradacją przestrzeni. Wszystkie wspierane przedsięwzięcia będą uwzględniać konieczność dostosowania infrastruktury i wyposażenia do potrzeb osób niepełnosprawnych. Preferowane będą rozwiązania rewitalizacyjne, które nie będą prowadzić do nadmiernego wzrostu kosztów nieruchomości i kosztów życia, zmuszając ludzi ubogich do opuszczania zrewitalizowanych obszarów (tzw. gentryfikacji), jak również projekty przyczyniające się do zwiększenia zatrudnienia mieszkańców.

² Tzn. w Strategii MOF wskazano typ/ zakres rzeczowy planowanego projektu strategicznego dla MOF wraz ze wskazaniem adekwatnego priorytetu inwestycyjnego lub tytuł projektu strategicznego dla MOF wraz z adekwatnym priorytetem inwestycyjnym.

W ramach procesu rewitalizacji należy wyeliminować możliwość realizacji wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze zdegradowanym/rewitalizacji.

W związku z powyższym, interwencja w obszarze dotyczącym kompleksowej rewitalizacji będzie koncentrować się na uruchomieniu procesu odnowy wybranych obszarów, nie tylko poprzez poprawę estetyki i spójności przestrzennej zaniedbanych, odizolowanych, zdegradowanych terenów, ale także na działaniach sprzyjających włączeniu społecznemu, które przełożą się na wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia i przedsiębiorczości.

W celu osiągnięcia większej efektywności podejmowanej interwencji, w ramach RPO WP 2014-2020 stosowane będą instrumenty wspierające rozwój terytorialny, tj. ZIT skierowane do ROF, jak również preferencje przestrzenne w postaci dedykowanych konkursów skierowane do obszarów funkcjonalnych 8 regionalnych biegunów wzrostu, tj. MOF Krosno, Dębica-Ropczyce, Przemyśl, Mielec, Tarnobrzeg, Jarosław-Przeworsk, Sanok-Lesko, Stalowa Wola oraz preferencje punktowe dla beneficjentów realizujących projekty na terenie powiatów wymagających szczególnego wsparcia w kontekście równoważenia rozwoju, tj. dla powiatów: bieszczadzkiego, brzozowskiego, jasielskiego, kolbuszowskiego, leskiego, leżajskiego, lubaczowskiego, niżańskiego, przemyskiego ziemskiego, przeworskiego, strzyżowskiego. Takie podejście pozwoli na prowadzenie prawdziwie kompleksowych działań i ich integrację z innymi operacjami realizowanymi na danym terenie.

Kompleksowa rewitalizacja (polegająca na integrowaniu interwencji w ramach różnych PI) przyczyni się do wzrostu aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców obszarów dotkniętych problemami społecznymi.

Program rewitalizacji powinna posiadać każda gmina znajdująca się w granicach miejskiego obszaru funkcjonalnego, planująca realizację projektu rewitalizacyjnego strategicznego dla MOF oraz każda gmina ROF, które planują realizację projektu rewitalizacyjnego w zakresie instrumentu ZIT. Projekty realizowane w RPO WP 2014-2020 w ramach PI 9b w Działaniu 6.3 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej muszą być ujęte w programie rewitalizacji, natomiast projekty realizowane w Działaniu 6.5 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne muszą wynikać z programów rewitalizacji (warunek obligatoryjny).

Ponadto, w ramach uzupełniających inwestycji niezbędnych dla rewitalizacji danego obszaru, projekty rewitalizacyjne będą mogły być realizowane w ramach wyszczególnionych w RPO WP 2014-2020 PI, finansowanych ze środków EFRR oraz EFS. Inwestycje muszą wpisywać się w określone w SZOOP RPO WP 2014-2020 typy projektów.

Uzupełniające inwestycje niezbędne dla rewitalizacji danego obszaru przewidziane zostały w następujących priorytetach inwestycyjnych:

OP I *Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka*

PI 3a Działanie 1.3 Promowanie przedsiębiorczości Typ 1 - Strefy aktywności gospodarczej

PI 3a Działanie 1.5 Promowanie przedsiębiorczości – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

OP III *Czysta energia*

PI 4c Działanie 3.2 Modernizacja energetyczna budynków

PI 4e Poddziałanie 3.3.1 Realizacja planów niskoemisyjnych

OP IV *Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego*

PI 6b Poddziałanie 4.3.1 Gospodarka ściekowa

PI 6b Poddziałanie 4.3.2 Zaopatrzenie w wodę

OP V *Infrastruktura komunikacyjna*

PI 4e Działanie 5.4 Niskoemisyjny transport miejski

OP VI *Spójność przestrzenna i społeczna*

PI 9a Poddziałanie 6.2.1 Infrastruktura ochrony zdrowia

PI 9a Poddziałanie 6.2.2 Infrastruktura pomocy społecznej

Maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85 %.

Zgodnie z zapisami SZOOP RPO WP 2014-2020 w ramach ww. PI, w przypadku projektów rewitalizacyjnych, które będą wynikać z LPR/GPR, istnieje możliwość zwiększenia dofinansowania do 95%³, w tym środki budżetu państwa stanowią maks. 10% wydatków kwalifikowanych projektu (zgodnie z rozdziałem III SZOOP RPO WP 2014-2020– Indykatory plan finansowy).

Zastosowanie preferencji dla ww. priorytetów inwestycyjnych jest uzależnione od wskazania projektu w programie rewitalizacji.

³ Zgodnie z art. 9k ust. 2 pkt. 1 lit. c Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z Budżetu Państwa nie może zostać przeznaczony dla projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 oraz projektów objętych regulami pomocy publicznej, pomocy de minimis.

Rozdział 4. Opiniowanie programu rewitalizacji przez Instytucję Zarządzającą RPO WP 2014-2020

4.1 Podstawa prawna programu rewitalizacji

Zgodnie z art. 3 ust.1. *ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji* (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777 z późn. zm.) „przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią jej zadania własne”. Rolą gminy jest zachęcanie wszystkich potencjalnych interesariuszy i włączanie zainteresowanych do angażowania się w proces rewitalizacji.

Gmina może prowadzić rewitalizację bez uchwalenia GPR określonego w ustawie o rewitalizacji. Gmina jest uprawniona do uchwalenia po 18 listopada 2015 r. programu rewitalizacji na podstawie art. 18 ust. 2 pkt.6 *Ustawy o samorządzie gminnym* (zgodnie z art. 52 ust. 1 i 2 *Ustawy o rewitalizacji*), jednak nie jest uprawniona do przekształcenia takiego programu w gminny program rewitalizacji na podstawie art. 52 ust. 2-4 *Ustawy o rewitalizacji*). Zgodnie z art. 52 ustawy o rewitalizacji gmina, która obecnie prowadzi działania rewitalizacyjne w oparciu o program rewitalizacji (inny niż GPR), może je kontynuować do 31 grudnia 2023 r. Prowadzenie rewitalizacji na podstawie programu innego niż GPR nie daje możliwości zastosowania któregośkolwiek z narzędzi ustawowych (ustanowienie Specjalnej Strefy Rewitalizacji, uchwalenie miejscowego planu rewitalizacji, ustanowienie prawa pierwokupu wszystkich nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji, zakaz wydawania decyzji o warunkach zabudowy na obszarze rewitalizacji, zawarcie umowy urbanistycznej).

Prowadzenie rewitalizacji bez korzystania z rozwiązań ustawowych (bez uchwalania GPR) nie jest przeszkodą do aplikowania o środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej. W przypadku, w którym gmina chce się ubiegać o otrzymanie środków unijnych na projekty rewitalizacyjne musi opracować program rewitalizacji zgodny z wymaganiami wynikającymi z Wytycznych Ministra (co do zasady – w aspekcie merytorycznym są to wymogi tożsame do ustawowych, jednak uproszczone są kwestie proceduralne) i niniejszą Instrukcją, a wynikające z programu rewitalizacji projekty rewitalizacyjne powinny spełniać kryteria wyboru projektów zatwierdzone przez Komitet Monitorujący RPO WP 2014-2020.

Dopuszczalne są więc dwie ścieżki przygotowania programów rewitalizacji:

- na podstawie ustawy o rewitalizacji (gminny program rewitalizacji),
- na podstawie ustawy o samorządzie gminnym (np. lokalny program rewitalizacji, miejski program rewitalizacji).

W przypadku planowanego ubiegania się o wsparcie w ramach RPO WP 2014 -2020 w obu ścieżkach należy zachować zasady wynikające z Instrukcji oraz Wytycznych Ministra.

Dokonanie wyboru ścieżki przygotowania i podstawy prawnej przyjęcia programu rewitalizacji, który zostanie opracowany, należy do danej gminy. Przy czym, należy zaznaczyć, iż zgodnie z ustawą brak jest możliwości obowiązywania dwóch GPR, jak i „równoległego” obowiązywania GPR z programem rewitalizacji uchwalanym na podstawie ustawy o samorządzie gminnym.

W odniesieniu do istniejących już programów rewitalizacji dopuszcza się możliwość aktualizacji istniejącej dokumentacji, pod warunkiem, że w wyniku tej aktualizacji dokument będzie odpowiadał Wytycznym Ministra i niniejszej Instrukcji.

Programy rewitalizacji są przyjmowane przez rady gmin, a zatem w przypadku obszaru funkcjonalnego będą to indywidualne programy rewitalizacji dla poszczególnych gmin.

Uprawnione podmioty wchodzące w skład Związku ZIT będą realizować projekty zintegrowane za pomocą formy partnerstwa. Każda gmina ROF ma obowiązek opracowania indywidualnego programu rewitalizacji, który zostanie zatwierdzony uchwałą rady gminy.

Dodatkowo ROF posiada dokument strategiczny pod nazwą „Program Rewitalizacji dla Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego”, będący opracowaniem pomocniczym, który syntetycznie wykazuje wspólne dla całego obszaru ROF problemy i potrzeby w obszarze rewitalizacji. Potrzeba realizacji projektów zintegrowanych będzie wynikała bezpośrednio z poszczególnych programów rewitalizacji obowiązujących na terenie gmin uczestniczących w realizacji projektu (tj. część zakresu rzeczowego danej gminy musi wynikać z jej programu rewitalizacji). Szeroki zakres partycypacji społecznej w przygotowaniu programów rewitalizacyjnych na obszarze gmin ROF skutkować będzie realizacją partnerskich projektów zintegrowanych. W związku z powyższym w programie rewitalizacji obowiązującym na terenie danej gminy ROF zostaną wskazane obszary, propozycje projektów wszystkich uprawnionych podmiotów (nie tylko gmin), których zakresy rzeczowe będą zlokalizowane na terenie tej gminy. Projekty ZIT realizowane na obszarze ROF muszą wynikać ze Strategii ZIT ROF.

W myśl Wytycznych Ministra projekt może nosić miano projektu rewitalizacyjnego o ile wynika on z programu rewitalizacji. Warunkiem ubiegania się o wsparcie projektów rewitalizacyjnych w ramach RPO WP 2014-2020 jest ich wynikanie z aktualnych (na dzień składania wniosku o dofinansowanie) programów rewitalizacji (niezależnie od ich nazwy)⁴. Programy rewitalizacji zawierające projekty, w przypadku których zaplanowano ubieganie się o dofinansowanie w ramach RPO WP 2014-2020 podlegają opiniowaniu przez Instytucję Zarządzającą RPO WP 2014-2020. Program rewitalizacji jest weryfikowany pod kątem

⁴ W zakresie kryteriów wyboru projektów, wymagana jest akceptacja Komitetu Monitorującego, o którym mowa w art. 47 rozporządzenia ogólnego.

spełnienia wymagań aktualnych Wytycznych Ministra, tj. posiada określone cechy i elementy⁵ oraz wymagań niniejszej Instrukcji. Projekty rewitalizacyjne wynikające z programu rewitalizacji, planowane do wsparcia w ramach RPO WP 2014-2020 powinny spełniać kryteria wyboru projektów zatwierdzone przez Komitet Monitorujący RPO WP 2014-2020.

4.2 Zasady opiniowania programu rewitalizacji

Weryfikacja spełnienia wymogów Instytucji Zarządzającej RPO WP 2014-2020 odbywa się w odrębnej procedurze, przed ogłoszeniem naboru projektów i dokonywaną później oceną wniosków o dofinansowanie. Postępowanie mające na celu weryfikację spełnienia wymogów IZ nie stanowi procedury wyboru projektów do dofinansowania w rozumieniu ustawy wdrożeniowej.

Weryfikacja programu rewitalizacji dokonywana jest przez powołany przez Marszałka Województwa Podkarpackiego Zespół ds. rewitalizacji. Obsługa prac Zespołu prowadzona jest w Departamencie Rozwoju Regionalnego. Regulamin weryfikacji programów rewitalizacji przez Zespół ds. rewitalizacji w województwie podkarpackim stanowi załącznik nr 1 do niniejszej Instrukcji.

IZ RPO WP 2014-2020 prowadzi i na bieżąco aktualizuje Wykaz programów rewitalizacji wraz z datą ich uchwalenia, dla których przeprowadzono z wynikiem pozytywnym weryfikację spełnienia wymogów dotyczących cech i elementów programu rewitalizacji. Wykaz dostępny jest na stronie internetowej RPO WP 2014-2020.

W przypadku, gdy w *Wykazie* widnieje program rewitalizacji danej gminy, zgłoszenie do wykazu nowego lub zaktualizowanego programu rewitalizacji jest możliwe z następującymi zastrzeżeniami:

- na podstawie programu rewitalizacji w *Wykazie* nie są realizowane żadne projekty rewitalizacyjne finansowane z RPO WP 2014-2020 albo ich realizacja została już zakończona,
- nowy lub zaktualizowany program rewitalizacji uwzględnia projekty realizowane w ramach RPO WP 2014-2020 bądź projekty będące w procesie wyboru do dofinansowania w ramach RPO WP 2014-2020 wykazane we wcześniej wpisanym do *Wykazu* programie rewitalizacji
- przedstawiono uchwałę rady gminy wskazującą, że poprzedni program rewitalizacji przestał obowiązywać w związku z przyjęciem nowego albo zaktualizowanego programu rewitalizacji.

Z wykazu usuwane są programy rewitalizacji, których okres obowiązywania upłynął.

⁵ Odpowiednie cechy i elementy programu rewitalizacji (a także sposób ich weryfikacji) zostały zawarte w załączniku do Wytycznych Ministra.

Tabela 1. Struktura wykazu programów rewitalizacji w województwie podkarpackim (wzór)

L.P.	GINA/	POWIAT	TYTUŁ PROGRAMU REWITALIZACJI	DATA PRZYJĘCIA PROGRAMU PRZEZ RADĘ GMINY (dzień-mc- rok)	DATA POZYTYWNEJ WERYFIKACJI* (dzień-mc-rok)	DATA WPISANIA DO WYKAZU (dzień-mc- rok)	LINK DO DOKUMENTU
1							
2							
3							
....							

* oznacza datę zakończenia z wynikiem pozytywnym weryfikacji programu rewitalizacji przez Zespół ds. rewitalizacji

Istnieją dwa warianty weryfikacji programów rewitalizacji (w zależności od sposobu ich przygotowania lub aktualizacji):

1. Konkurs dotacji na działania wspierające gminy w zakresie przygotowania programów rewitalizacji na terenie województwa podkarpackiego w celu wpisania do wykazu programów rewitalizacji na terenie województwa podkarpackiego.

W związku z zawarciem w dniu 23 grudnia 2015 r. umowy pomiędzy Województwem Podkarpackim a Ministrem Rozwoju na realizację zadania polegającego na wsparciu gmin w opracowaniu lub aktualizacji programów rewitalizacji, gminy województwa podkarpackiego mogły wziąć udział w konkursie dotacji. Celem konkursu jest wsparcie gmin zlokalizowanych na terenie województwa podkarpackiego w uruchomieniu procesów zmierzających do rewitalizacji obszarów zdegradowanych m.in. w ramach RPO WP 2014-2020 poprzez pomoc w przygotowaniu programów rewitalizacji jako dokumentów podstawowych dla prowadzenia tych procesów i służących rozwiązywaniu problemów rewitalizacyjnych na obszarach wymagających szczególnej interwencji, z uwzględnieniem specyfiki i uwarunkowań poszczególnych gmin. Dodatkowym efektem będzie także wzmocnienie mechanizmów partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji.

Program rewitalizacji po opracowaniu w ramach otrzymanej dotacji (przyjęty przez radę gminy/ radę miejską/ radę miasta albo ostateczny projekt programu rewitalizacji przygotowany do przyjęcia przez radę gminy /radę miasta) jest przekazywany do Urzędu Marszałkowskiego w 2 egzemplarzach oraz w wersji elektronicznej (np. na płycie CD/DVD) wraz z oryginałem uchwały albo kopią uchwały potwierdzoną za zgodność z oryginałem

(jeżeli dotyczy) i załącznikami (np. prognozą oddziaływania na środowisko, jeśli jest wymagana) celem weryfikacji przez Zespół ds. rewitalizacji. Programy rewitalizacji powinny zawierać informację dotyczącą firmy i osób, które go opracowały.

Weryfikacja jest przeprowadzana w terminie do 30 dni kalendarzowych od wpływu do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie. W przypadku wystąpienia braków formalnych, gmina zostanie wezwana do ich uzupełnienia. W przypadku wystąpienia zastrzeżeń merytorycznych, program zostanie odesłany do korekty. Gmina dokonuje korekty w terminie maksymalnie 30 dni kalendarzowych od dnia otrzymania pisma z zastrzeżeniami. Po przyjęciu przez radę gminy/ radę miejską/ radę miasta programu rewitalizacji skorygowany o zgłoszone zastrzeżenia, zostaje on ponownie przekazany do weryfikacji do Urzędu Marszałkowskiego.

Podstawą do refundacji środków za przygotowanie programu rewitalizacji jest uzyskanie akceptacji Zespołu ds. rewitalizacji.

Informacja o Konkursie dotacji wraz z warunkami ubiegania się i przyznania dotacji została podana do publicznej wiadomości na stronie internetowej www.rpo.podkarpackie.pl oraz na stronie www.podkarpackie.pl, zakładka Rozwój Regionalny – Rewitalizacja.

2. Nabór programów rewitalizacji w celu wpisania do wykazu programów rewitalizacji na terenie województwa podkarpackiego

Programy rewitalizacji przygotowane lub zaktualizowane poza Konkursem dotacji, o którym mowa w punkcie 1. są weryfikowane pod kątem spełnienia przez nie wymagań aktualnych Wytycznych Ministra, tj. posiadania określonych cech i elementów oraz wymagań niniejszej Instrukcji.

Program rewitalizacji (przyjęty przez radę gminy/ radę miejską/ radę miasta albo ostateczny projekt programu rewitalizacji przygotowany do przyjęcia przez radę gminy /radę miasta), przekazany do Urzędu Marszałkowskiego w 2 egzemplarzach oraz w wersji elektronicznej (np. na płycie CD/DVD) wraz z oryginałem uchwały albo kopią uchwały potwierdzoną za zgodność z oryginałem (jeżeli dotyczy) i załącznikami (np. prognozą oddziaływania na środowisko, jeśli jest wymagana). Programy rewitalizacji powinny zawierać informację dotyczącą firmy i osób, które go opracowały.

Program rewitalizacji jest weryfikowany przez Zespół ds. rewitalizacji, który ma 45 dni kalendarzowych⁶ na jego weryfikację. Termin liczony od momentu przedłożenia do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie do oceny kompletnego programu rewitalizacji. W przypadku wystąpienia braków formalnych, gmina zostanie wezwana do ich uzupełnienia a bieg terminu zostaje wstrzymany do czasu ich usunięcia..

W przypadku wystąpienia zastrzeżeń merytorycznych Zespołu ds. rewitalizacji, program zostanie odesłany do korekty. Korekta programu rewitalizacji dokonywana jest w najkrótszym możliwym terminie uwzględniającym zgłoszone zastrzeżenia.

Nabór i ocena programów rewitalizacji zostaje uruchomiona w momencie wejścia w życie niniejszej Instrukcji. Program rewitalizacji należy przekazać w formie papierowej (2 egzemplarze) i elektronicznej (np. na płycie CD/DVD). Program rewitalizacji gmina powinna przedłożyć najpóźniej do 90 dni przed pierwszym dniem miesiąca, w którym planowane jest ogłoszenie konkursu na projekty rewitalizacyjne, o których dofinansowanie przewidziano w programie rewitalizacji. Programy rewitalizacji przesłane po tym terminie pozostaną bez rozpatrzenia.

Adres do korespondencji:

Departament Rozwoju Regionalnego

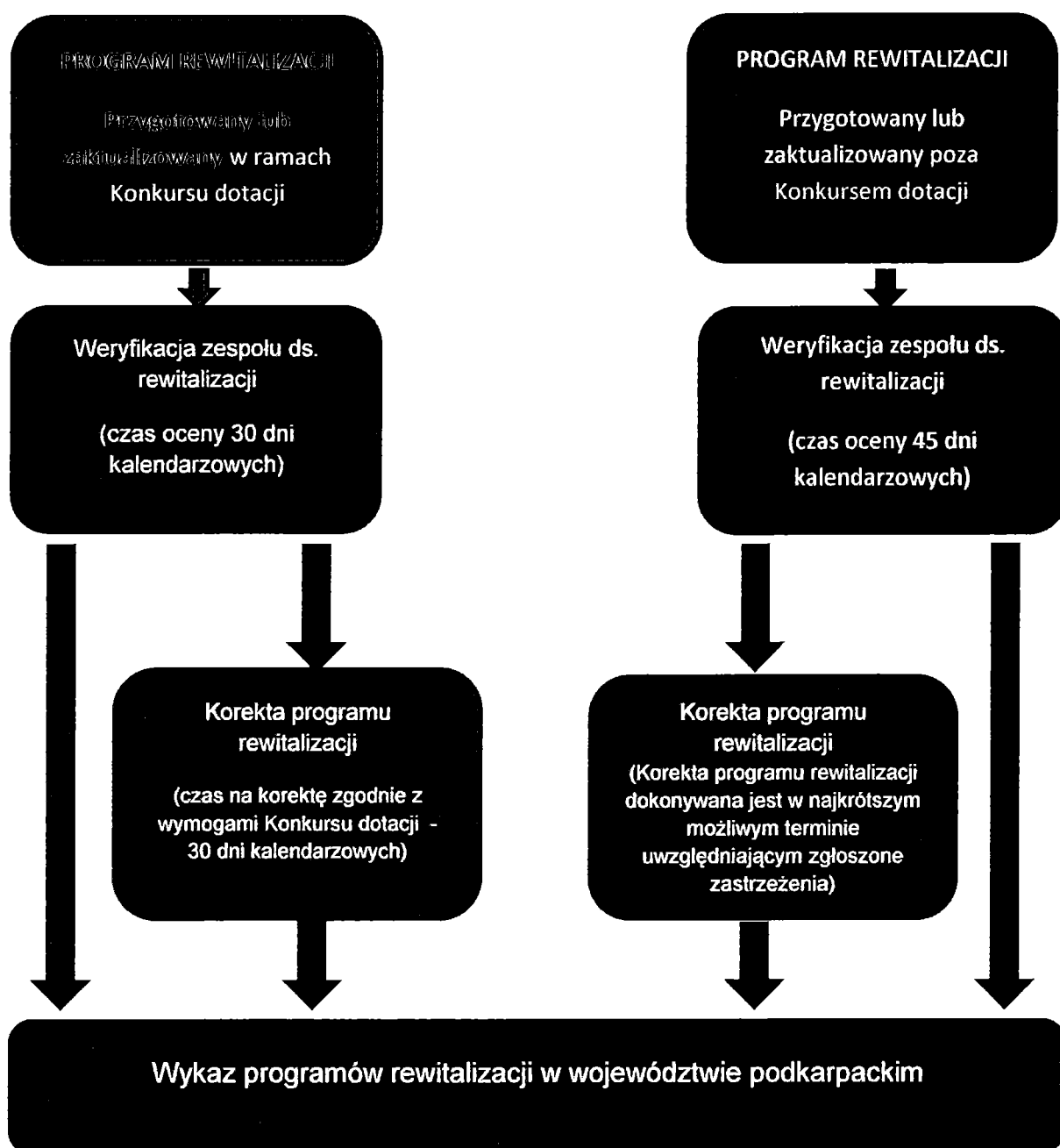
Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego

al. Ł. Cieplińskiego 4, 35-010 Rzeszów

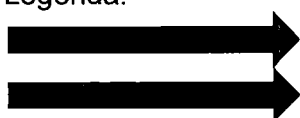
z dopiskiem zawierającym pełny tytuł programu rewitalizacji.

⁶ W uzasadnionych przypadkach termin może zostać wydłużony do 60 dni.

Schemat 1. Warianty opiniowania programu rewitalizacji przez IZ RPO WP 2014-2020

Legenda:

Weryfikacja pozytywna programu

Weryfikacja negatywna programu

Wydawanie opinii dotyczącej zgodności programu rewitalizacji z wymogami postawionymi w Wytycznych Ministra i Instrukcji nie stanowi procedury wyboru projektów do dofinansowania i nie zapewnia dofinansowania dla projektów wskazanych w programie rewitalizacji.

Szczegółowa ocena, czy projekt jest wpisany / wynika w/z program rewitalizacji i dot. obszaru rewitalizowanego, będzie dokonywana przez Komisję Oceny Projektów podczas oceny wniosków o dofinansowanie złożonych w ramach poszczególnych działań/poddziałań RPO WP 2014-2020. Projekty planowane do realizacji w ramach w/w działań/poddziałań będą musiały spełniać wszystkie kryteria dopuszczające zatwierdzone przez Komitet Monitorujący RPO WP 2014-2020. Sprawdzenie, czy dany projekt jest projektem rewitalizacyjnym, będzie odbywać się niezależnie od trybu (konkursowego lub pozakonkursowego), w którym będą one wybierane do dofinansowania⁷.

Zastosowanie preferencji w innych priorytetach inwestycyjnych tj. w PI 3a Działanie 1.3 Promowanie przedsiębiorczości Typ 1 – Strefy aktywności gospodarczej, w PI 3a Działanie 1.5 Promowanie przedsiębiorczości – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, w PI 4c Działanie 3.2 Modernizacja energetyczna budynków, w PI 4e Poddziałanie 3.3.1 Realizacja planów niskoemisyjnych i Działanie 5.4 Niskoemisyjny transport miejski, w PI 6b Poddziałanie 4.3.1 Gospodarka ściekowa i Poddziałanie 4.3.2 Zaopatrzenie w wodę, w PI 9a Poddziałanie 6.2.1 Infrastruktura ochrony zdrowia i Poddziałanie 6.2.2 Infrastruktura pomocy społecznej jest uzależnione od wskazania projektu w programie rewitalizacji.

⁷ W zakresie kryteriów wyboru projektów, wymagana jest akceptacja Komitetu Monitorującego, o którym mowa w art. 47 rozporządzenia ogólnego

Rozdział 5. Wymogi Instytucji Zarządzającej RPO WP 2014-2020 dotyczące kwalifikowania obszaru rewitalizacji do wsparcia

Zgodnie z zapisami Rozdziału 3. Wytycznych Ministra obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk⁸, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym portowe i wydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Gmina wyznacza obszar rewitalizacji w oparciu o rozstrzygnięcia dokumentów strategicznych lub planistycznych, albo indywidualne kryteria wraz z odniesieniem ich do wartości referencyjnych dla danej gminy i przy uwzględnieniu wartości referencyjnych wskazanych przez IZ RPO (jako kwalifikujących obszar rewitalizacji do wsparcia w ramach RPO WP 2014-2020). Wartości referencyjne są dodatkowym kryterium ustalonym przez IZ, które ma wskazać obszar rewitalizacji (ustalony przez gminę) możliwy do wsparcia w ramach projektów przeznaczonych do dofinansowania w RPO WP 2014-2020. Ma to ukierunkować wsparcie RPO WP 2014-2020 na najbardziej dotknięte problemami obszary województwa podkarpackiego.

⁸ Definicja stanu kryzysowego została zawarta w Rozdziale 3 Wytycznych Ministra

Wymagane jest wskazanie, że wyznaczony zgodnie z Wytycznymi Ministra obszar rewitalizacji charakteryzuje także minimum 4 z niżej wymienionych wskaźników (maksymalnie po 1 z każdej kategorii), dla których wartości oszacowane dla tego obszaru są mniej korzystne niż wartości referencyjne dla województwa podkarpackiego. Wybór każdorazowo powinien być uzasadniony. Gmina pozyskuje dane dla obszaru rewitalizacji z ww. dostępnych źródeł (statystyka publiczna nie podaje danych na poziomie niższym niż NTS -5), uwzględniając opisaną poniżej metodologię. Gmina powinna wskazać źródła danych dla przedstawionych w programie rewitalizacji wybranych wskaźników dla obszarów rewitalizacji (np. dane administracyjne gminy, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowa/Miejska Komenda Policji, Miejski/Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej).

Tabela 2. Wykaz wartości referencyjnych dla obszarów rewitalizacji.

L.p.	Nazwa wskaźnika	Metryczka	Wartość referencyjna/średnia	Wartość wskaźnika dla obszarów rewitalizacji	Źródło wartości referencyjnej/średniej dla województwa podkarpackiego
Kategoria: demografia					
1.	Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały, tj. różnica między zameldowaniami (napływ) a wymeldowaniami (odpływ) z pobytu stałego w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania. <u>Migracje</u> (szczególnie zagraniczne) stanowią jeden z najważniejszych (po liczbie urodzeń i zgonów) czynników kształtujących liczbę ludności na danym obszarze. Jeżeli w danym przedziale czasu więcej osób wyjedzie na stałe z danego obszaru, niż do niego przybędzie, wtedy saldo migracji będzie ujemne. Jeżeli natomiast więcej ludzi przyjedzie na stałe na określone terytorium, niż z niego wyjedzie, to saldo migracji będzie dodatnie. Ludność wg faktycznego miejsca zamieszkania	- 0,11 (2014 r.)	Wartość poniżej wartości referencyjnej.	GUS – BDL LUDNOŚĆ - MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE - <u>Migracje na pobyt stały gminne wg płci, typu i kierunku (NTS-5, 1995-2014)</u> : LUDNOŚĆ - STAN LUDNOŚCI - <u>Ludność wg miejsca zameldowania/zamieszkania i płci (NTS-5 1995-2014)</u>

L.p.	Nazwa wskaźnika	Metryczka	Wartość referencyjna/średnia	Wartość wskaźnika dla obszarów rewitalizacji	Źródło wartości referencyjnej/średniej dla województwa podkarpackiego
		<p>obejmuje:</p> <p>a) stałych mieszkańców, z wyjątkiem osób przebywających poza miejscem zamieszkania przez okres powyżej 3 miesięcy w kraju oraz wszystkie osoby przebywające za granicą (bez względu na okres ich nieobecności)</p> <p>b) osoby przebywające czasowo przez okres powyżej 3 miesięcy, przybyłe z innego miejsca w kraju.</p>			
2.	Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania	<p>Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym przypadająca na liczbę ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania.</p> <p>a) <u>Wiek przedprodukcyjny</u> - w którym ludność nie osiągnęła jeszcze zdolności do pracy, tj. grupa wieku 0 - 17 lat.</p> <p>b) <u>Wiek poprodukcyjny</u> - w którym osoby zazwyczaj kończą pracę zawodową, tj. dla mężczyzn - 65 lat i więcej, dla kobiet - 60 lat i więcej.</p> <p>c) <u>Wiek produkcyjny</u> - wiek zdolności do pracy, tj. dla mężczyzn grupa wieku 18-64 lata, dla kobiet - 18-59 lat.</p> <p><u>Ludność wg faktycznego miejsca zamieszkania</u> obejmuje:</p> <p>a) stałych mieszkańców, z wyjątkiem osób przebywających poza miejscem zamieszkania przez okres powyżej 3 miesięcy w kraju oraz wszystkie osoby przebywające za granicą (bez względu na okres ich nieobecności)</p> <p>b) osoby przebywające czasowo przez okres powyżej 3 miesięcy, przybyłe z innego miejsca w kraju.</p>	27,9% (2014 r.)	Wartość powyżej wartości referencyjnej.	<p>GUS – BDL</p> <p>LUDNOŚĆ - STAN</p> <p>LUDNOŚCI - <u>Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg miejsca zamieszkania (NTS-5, 2012-2014)</u></p>

L.p.	Nazwa wskaźnika	Metryczka	Wartość referencyjna/średnia	Wartość wskaźnika dla obszarów rewitalizacji	Źródło wartości referencyjnej/średniej dla województwa podkarpackiego
3.	Mediana wieku	<p>Mediana wieku jest to wartość dla danej populacji wyznaczająca granicę wieku, którą połowa osób z tej populacji już przekroczyła, a druga połowa jeszcze jej nie osiągnęła.</p> <p>Wysoka i rosnąca wartość wskaźnika może świadczyć o narastaniu zagrożenia demograficznego, jakim jest proces starzenia się społeczeństwa (obszary rozwinięte, gdzie obserwuje się niską dzietność i długie trwanie życia).</p> <p>W przypadku obszarów o relatywnie niższym poziomie rozwoju sytuacja jest odwrotna – wysoka dzietność i względnie krótkie trwanie życia powodują, że mediana wieku przyjmuje niższe wartości.</p>	38 lat (2014 r.)	Wartość powyżej wartości referencyjnej.	GUS Rocznik Statystyczny Województwa Podkarpackiego 2015 – str. 108-109
4.	Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	<p>Przyrost naturalny to różnica między <u>liczbą urodzeń żywych</u>, a <u>liczbą zgonów</u> w danym okresie w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania.</p> <p>Wskaźnik o wartości wyższej od 0 oznacza, że w badanym okresie liczba urodzeń przewyższa liczbę zgonów (dodatni przyrost naturalny). Wskaźnik o wartości mniejszej od 0 oznacza ujemny przyrost naturalny (inaczej – ubytek naturalny).</p> <p>W przypadku obszarów rozwiniętych, borykających się z problemem starzenia się społeczeństw, dodatni przyrost naturalny jest pożądanym zjawiskiem, a ujemny – niekorzystnym.</p> <p><u>Ludność wg faktycznego miejsca zamieszkania</u> obejmuje:</p> <p>a) stałych mieszkańców, z wyjątkiem osób przebywających poza miejscem zamieszkania przez okres powyżej 3 miesięcy w kraju oraz</p>	0,07 (2014 r.)	Wartość poniżej wartości referencyjnej.	GUS – BDL LUDNOŚĆ – URODZENIA I ZGONY - Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1000 ludności (NTS-5, 2002-2014).

L.p.	Nazwa wskaźnika	Metryczka	Wartość referencyjna/średnia	Wartość wskaźnika dla obszarów rewitalizacji	Źródło wartości referencyjnej/średniej dla województwa podkarpackiego
Kategoria: rynek pracy					
5.	Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem	<p>Liczba długotrwale bezrobotnych przypadająca na liczbę bezrobotnych ogółem wg miejsca zamieszkania.</p> <p>a) Bezrobotni ogółem - liczba osób niezatrudnionych i niewykonujących innej pracy zarobkowej, zdolnych i gotowych do podjęcia pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, nieuczących się w szkole w systemie dziennym oraz zarejestrowanych we właściwym powiatowym urzędzie pracy.</p> <p>b) <u>Bezrobotni długotrwale ogółem</u> - liczba osób pozostających bez pracy przez okres, co najmniej 12 miesięcy w ciągu ostatnich 24 miesięcy.</p>	61,5% (2014 r.)	Wartość powyżej wartości referencyjnej.	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej/ Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie
6.	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania	<p>Liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem przypadająca na liczbę ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania.</p> <p>a) <u>Bezrobotni zarejestrowani</u> – dotyczy osób, które ukończyły 18 lat i nie osiągnęły wieku emerytalnego, osób niezatrudnionych i niewykonujących innej pracy zarobkowej, zdolnych i gotowych do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest to osoba niepełnosprawna – zdolna i gotowa do</p>	10,2% (2014 r.)	Wartość powyżej wartości referencyjnej.	<p>GUS – BDL RYNEK PRACY - BEZROBOCIE REJESTROWANE - <u>Bezrobotni zarejestrowani wg płci (NTS-5, 2003-2014)</u> <u>LUDNOŚĆ - STAN</u> <u>LUDNOŚCI - Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej).</u> <u>produkcyjnym i</u> <u>poprodukcyjnym wg</u></p>

L.p.	Nazwa wskaźnika	Metryczka	Wartość referencyjna/średnia	Wartość wskaźnika dla obszarów rewitalizacji	Źródło wartości referencyjnej/średniej dla województwa podkarpackiego
		<p>podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczących się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępujących do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowanych we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukujących zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów.</p> <p>b) <u>Wiek produkcyjny</u> - wiek zdolności do pracy, tj. dla mężczyzn grupa wieku 18-64 lata, dla kobiet - 18-59 lat.</p>			<p>miejsca zamieszkania (NTS-5, 2012-2014)</p>
7.	Stopa bezrobocia rejestrowanego	<p>Stopę bezrobocia rejestrowanego oblicza się jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo (ogółem oraz danej grupy), tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo).</p>	14,6% (2014 r.)	Wartość powyżej wartości referencyjnej.	<p>GUS – BDL/ Powiatowy Urząd Pracy RYNEK PRACY - BEZROBOCIE REJESTROWANE - Stopa bezrobocia rejestrowanego (NTS-4, 2004-2014)</p>
Kategoria: pomoc społeczna					
8.	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania. Zostały uwzględnione jedynie osoby, którym decyzją administracyjną przyznano świadczenie, wyłącznie na podstawie ustawy o pomocy społecznej.	6,1 (2014 r.)	Wartość powyżej wartości referencyjnej.	<p>Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej/ Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie</p>

L.p.	Nazwa wskaźnika	Metryczka	Wartość referencyjna/średnia	Wartość wskaźnika dla obszarów rewitalizacji	Źródło wartości referencyjnej/średniej dla województwa podkarpackiego
9.	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	<p>Wskaźnik świadczy o pogarszającej lub polepszającej się sytuacji społecznej, informując pośrednio o natężeniu problemów społecznych związanych z ubóstwem, wykluczeniem społecznym, bezdomnością, bezrobociem oraz innymi kwestiami kształtującymi trudną sytuację życiową jednostki.</p> <p>Liczba osób w rodzinach, dla których powodem przyznania pomocy była „niepełnosprawność” - należy uznać osobę lub rodzinę, w której jej członek dysponuje orzeczoną stopniem niepełnosprawności – w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania.</p> <p>Charakteryzując rodzinę z punktu widzenia powodu przyznania pomocy, należy podać wszystkie przyczyny trudnej sytuacji życiowej wymienione w ustawie o pomocy społecznej. Oznacza to, iż w jednej rodzinie może wystąpić kilka przyczyn przyznania pomocy, np. bezrobocie, alkoholizm itd. W tym przypadku bierzemy pod uwagę jako przyczynę przyznania pomocy jedynie niepełnosprawność.</p>	3,16 (2014 r.)	Wartość powyżej wartości referencyjnej.	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej/ Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie
Kategoria: edukacja					
10.	Wyniki egzaminów 6-klasisty	<p>Jakość edukacji (poziom nauczania) w poszczególnych gminach można ocenić na podstawie wyników egzaminów szóstoklasistów.</p> <p>Egzamin szóstoklasisty jest powszechny i obowiązkowy. Przystąpienie do sprawdzianu jest</p>	67,7% (2015 r.)	Wartość poniżej wartości referencyjnej.	Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

L.p.	Nazwa wskaźnika	Metryczka	Wartość referencyjna/średnia	Wartość wskaźnika dla obszarów rewitalizacji	Źródło wartości referencyjnej/średniej dla województwa podkarpackiego
		warunkiem ukończenia szkoły. Obejmuje wiadomości i umiejętności zawarte w wymaganiach określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego w odniesieniu do trzech kluczowych przedmiotów nauczania: języka polskiego, matematyki i języka obcego nowożytnego.			
Kategoria: podmioty gospodarcze					
11.	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania -ogółem.	<p>Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania ogółem.</p> <p>Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON informuje o stanie (w określonym dniu roku) podmiotów wpisanych do tego rejestru. Wszystkie podmioty gospodarki narodowej są ustawowo zobowiązane do wpisu do rejestru REGON, a także do zgłaszania zmian cech objętych wpisem lub do skreślenia podmiotu z rejestru.</p> <p>Ludność wg faktycznego miejsca zamieszkania obejmuje:</p> <p>a) stałych mieszkańców, z wyjątkiem osób przebywających poza miejscem zamieszkania przez okres powyżej 3 miesięcy w kraju oraz wszystkie osoby przebywające za granicą (bez względu na okres ich nieobecności)</p> <p>b) osoby przebywające czasowo przez okres powyżej 3 miesięcy, przybyłe z innego miejsca w kraju.</p>	7,6 (2014 r.)	Wartość poniżej wartości referencyjnej.	<p>GUS – BDL PODMIOTY GOSPODARSTWA I PRZEKSZTAŁCENIA WŁASNOŚCIOWE I STRUKTURALNE - PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON - <u>Podmioty wg klas wielkości</u> <u>(Miejs. 2002-2014)</u></p>
12.	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na terenach wiejskich w	5,5	Wartość poniżej wartości	GUS – BDL PODMIOTY

L.p.	Nazwa wskaźnika	Metryczka	Wartość referencyjna/średnia	Wartość wskaźnika dla obszarów rewitalizacji	Źródło wartości referencyjnej/średniej dla województwa podkarpackiego
	w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania – obszar wiejski	<p>przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania na wsi.</p> <p><u>Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON</u> informuje o stanie (w określonym dniu roku) podmiotów wpisanych do tego rejestru. Wszystkie podmioty gospodarki narodowej są ustawowo zobowiązane do wpisu do rejestru REGON, a także do zgłaszania zmian cech objętych wpisem lub do skreślenia podmiotu z rejestru.</p> <p><u>Ludność wg faktycznego miejsca zamieszkania</u> obejmuje:</p> <p>a) stałych mieszkańców, z wyjątkiem osób przebywających poza miejscem zamieszkania przez okres powyżej 3 miesięcy w kraju oraz wszystkie osoby przebywające za granicą (bez względu na okres ich nieobecności)</p> <p>b) osoby przebywające czasowo przez okres powyżej 3 miesięcy, przybyłe z innego miejsca w kraju.</p>	(2014 r.)	referencyjnej.	GOSPODARSTWO PRZEKSZTAŁCENIA WŁASNOŚCIOWE I STRUKTURALNE - PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON - <u>Podmioty wg klas wielkości (Miejs. 2002-2014)</u>
13.	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania – obszar miejski	<p>Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na terenach miejskich w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania w miastach.</p> <p><u>Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON</u> informuje o stanie (w określonym dniu roku) podmiotów wpisanych do tego rejestru. Wszystkie podmioty gospodarki narodowej są ustawowo zobowiązane do wpisu do rejestru REGON, a także do zgłaszania zmian cech objętych wpisem lub do skreślenia</p>	10,6 (2014 r.)	Wartość poniżej wartości referencyjnej.	GUS – BDL PODMIOTY GOSPODARSTWO PRZEKSZTAŁCENIA WŁASNOŚCIOWE I STRUKTURALNE - PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON - <u>Podmioty wg klas wielkości (Miejs. 2002-2014)</u>

L.p.	Nazwa wskaźnika	Metryczka	Wartość referencyjna/średnia	Wartość wskaźnika dla obszarów rewitalizacji	Źródło wartości referencyjnej/średniej dla województwa podkarpackiego
		<p>podmiotu z rejestru.</p> <p><u>Ludność wg faktycznego miejsca zamieszkania</u> obejmuje:</p> <p>a) stałych mieszkańców, z wyjątkiem osób przebywających poza miejscem zamieszkania przez okres powyżej 3 miesięcy w kraju oraz wszystkie osoby przebywające za granicą (bez względu na okres ich nieobecności)</p> <p>b) osoby przebywające czasowo przez okres powyżej 3 miesięcy, przybyłe z innego miejsca w kraju.</p>			
14.	<p>Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania - ogółem</p>	<p>Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania ogółem.</p> <p><u>Liczba podmiotów gospodarki narodowej nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON</u> informuje o stanie (w określonym dniu roku) podmiotów wpisanych do tego rejestru. Wszystkie podmioty gospodarki narodowej są ustawowo zobowiązane do wpisu do rejestru REGON, a także do zgłaszania zmian cech objętych wpisem lub do skreślenia podmiotu z rejestru.</p> <p><u>Ludność wg faktycznego miejsca zamieszkania</u> obejmuje:</p> <p>a) stałych mieszkańców, z wyjątkiem osób przebywających poza miejscem zamieszkania przez okres powyżej 3 miesięcy w kraju oraz wszystkie osoby przebywające za granicą (bez względu na okres ich nieobecności)</p> <p>b) osoby przebywające czasowo przez okres</p>	<p>0,7 (2014 r.)</p>	<p>Wartość poniżej wartości referencyjnej.</p>	<p>GUS – BDL PODMIOTY GOSPODARCZE I PRZEKSZTAŁCENIA WŁASNOŚCIOWE I STRUKTURALNE - NOWO ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ - Podmioty nowo zarejestrowane wg PKD2004 (NTS-4, 2003- 2009)</p>

L.p.	Nazwa wskaźnika	Metryczka	Wartość referencyjna/średnia	Wartość wskaźnika dla obszarów rewitalizacji	Źródło wartości referencyjnej/średniej dla województwa podkarpackiego
		powyżej 3 miesięcy, przybyłe z innego miejsca w kraju.			
15.	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania – obszar wiejski	<p>Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na terenach wiejskich w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania na wsi.</p> <p><u>Liczba podmiotów gospodarki narodowej nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON informuje o stanie (w określonym dniu roku) podmiotów wpisanych do tego rejestru. Wszystkie podmioty gospodarki narodowej są ustawowo zobowiązane do wpisu do rejestru REGON, a także do zgłaszania zmian cech objętych wpisem lub do skreślenia podmiotu z rejestru.</u></p> <p><u>Ludność wg faktycznego miejsca zamieszkania obejmuje:</u></p> <p>a) stałych mieszkańców, z wyjątkiem osób przebywających poza miejscem zamieszkania przez okres powyżej 3 miesięcy w kraju oraz wszystkie osoby przebywające za granicą (bez względu na okres ich nieobecności)</p> <p>b) osoby przebywające czasowo przez okres powyżej 3 miesięcy, przybyłe z innego miejsca w kraju.</p>	0,6 (2014 r.)	Wartość poniżej wartości referencyjnej.	GUS – BDL PODMIOTY GOSPODARCZE I PRZEKSZTAŁCENIA WŁASNOŚCIOWE I STRUKTURALNE - NOWO ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ - Podmioty nowo zarejestrowane wg PKD2004 (NTS-4, 2003-2009)
16.	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania – obszar	<p>Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na terenach wiejskich w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania w miastach.</p> <p><u>Liczba podmiotów gospodarki narodowej nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON informuje o</u></p>	0,9 (2014 r.)	Wartość poniżej wartości referencyjnej.	GUS – BDL PODMIOTY GOSPODARCZE I PRZEKSZTAŁCENIA WŁASNOŚCIOWE I STRUKTURALNE - NOWO ZAREJESTROWANE W

L.p.	Nazwa wskaźnika	Metryczka	Wartość referencyjna/średnia	Wartość wskaźnika dla obszarów rewitalizacji	Źródło wartości referencyjnej/średniej dla województwa podkarpackiego
	miejski	<p>stanie (w określonym dniu roku) podmiotów wpisanych do tego rejestru. Wszystkie podmioty gospodarki narodowej są ustawowo zobowiązane do wpisu do rejestru REGON, a także do zgłaszania zmian cech objętych wpisem lub do skreślenia podmiotu z rejestru.</p> <p><u>Ludność wg faktycznego miejsca zamieszkania</u> obejmuje:</p> <p>a) stałych mieszkańców, z wyjątkiem osób przebywających poza miejscem zamieszkania przez okres powyżej 3 miesięcy w kraju oraz wszystkie osoby przebywające za granicą (bez względu na okres ich nieobecności)</p> <p>b) osoby przebywające czasowo przez okres powyżej 3 miesięcy, przybyłe z innego miejsca w kraju.</p>			REJESTRZE REGON PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ - <u>Podmioty</u> <u>nowo zarejestrowane wg</u> <u>PKD2004 (NTS-4, 2003-</u> <u>2009)</u>
Kategoria: bezpieczeństwo publiczne					
17.	Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	<p>Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania ogółem.</p> <p>Dane z Komendy Wojewódzkiej Policji, publikowane w Biuletynie Statystycznym. <u>Przestępstwo stwierdzone jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Świadczy o poziomie przestępczości na danym terenie (możliwość określenia charakteru przestępstw – np. kryminalne, gospodarcze, przeciwko mieniu)</u></p> <p><u>Ludność wg faktycznego miejsca zamieszkania</u> obejmuje:</p> <p>a) stałych mieszkańców, z wyjątkiem osób</p>	1,32 (2014 r.)	Wartość powyżej wartości referencyjnej.	GUS - BDL / Komenda Wojewódzka Policji

L.p.	Nazwa wskaźnika	Metryczka	Wartość referencyjna/średnia	Wartość wskaźnika dla obszarów rewitalizacji	Źródło wartości referencyjnej/średniej dla województwa podkarpackiego
		<p>przebywających poza miejscem zamieszkania przez okres powyżej 3 miesięcy w kraju oraz wszystkie osoby przebywające za granicą (bez względu na okres ich nieobecności)</p> <p>b) osoby przebywające czasowo przez okres powyżej 3 miesięcy, przybyłe z innego miejsca w kraju.</p>			
Kategoria: uwarunkowania przestrzenne					
18.	Liczba budynków mieszkalnych, zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych	Budynki mieszkalne zamieszkane wg okresu budowy przed rokiem 1989 w przeliczeniu na budynki ogółem zawierające liczbę wszystkich budynków mieszkalnych zamieszkanym wg określonego okresu budowy.	76,36% (2011 r.)	Wartość powyżej wartości referencyjnej.	GUS – BDL NARODOWE SPISY POWSZECHNE - NARODOWE SPISY POWSZECHNE - Budynki mieszkalne zamieszkane wg okresu budowy i wyposażenia w instalacje (NTS-4, 2011)
Kategoria: integracja społeczna					
19.	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania	<p>Zsumowana liczba organizacji pozarządowych (podmiotów niezależnych od administracji publicznej) w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania.</p> <p>Organizacja pozarządowa (NGO). Ustawa o działalności pożytku i o wolontariacie zawiera definicję organizacji pozarządowej. Zgodnie ze wspomnianą regulacją organizacjami pozarządowymi są, niebędące jednostkami sektora finansów publicznych i nieangażujące w celu osiągnięcia zysku, osoby prawne utworzone na podstawie przepisów ustaw, w tym fundacje i stowarzyszenia z wyłączeniem m.in. partii politycznych, związków</p>	0,33 (2013 r.)	Wartość poniżej wartości referencyjnej.	GUS – STRATEG/ Stowarzyszenie Klon- Jawor

L.p.	Nazwa wskaźnika	Metryczka	Wartość referencyjna/średnia	Wartość wskaźnika dla obszarów rewitalizacji	Źródło wartości referencyjnej/średniej dla województwa podkarpackiego
		zawodowych i organizacji pracodawców, samorządów zawodowych, fundacji, których jednym fundatorem jest Skarb Państwa. Organizacje pozarządowe zwykle działają jako stowarzyszenia lub fundacje. Zakres i formy ich działania są bardzo różne. Najczęściej zajmują się kulturą, ekologią, prawami człowieka, nauką i techniką. Przyjęta została szeroka definicja organizacji pozarządowych, obejmująca – obok fundacji i stowarzyszeń – jednostki ochotniczej straży pożarnej, organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego, a także inne organizacje społeczne.			
20.	Frekwencja w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego: rady gminy, na terenie województwa podkarpackiego	Wskaźnik liczony jest na podstawie liczby kart ważnych do głosowania w wyborach do rady gminy (należy przez to rozumieć także rady miast na prawach powiatu) w relacji do ogólnej liczby osób uprawnionych do głosowania do rady gminy, wyrażony w procentach. Liczba kart ważnych do głosowania stanowi liczbę osób, które wzięły udział w głosowaniu w danym obwodzie. Wybory do samorządu terytorialnego przeprowadzane są co 4 lata. 1. Prawo wybierania (czynne prawo wyborcze) do rady gminy posiada: obywatel polski oraz obywatel Unii Europejskiej niebędący obywatelem polskim, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat, oraz stale zamieszkuje na obszarze tej gminy. 2. Nie ma prawa wybierania osoba: 1) pozbawiona praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu; 2) pozbawiona praw wyborczych prawomocnym	50,87% (2014 r.)	<i>Wartość poniżej wartości referencyjnej.</i>	Państwowa Komisja Wyborcza

L.p.	Nazwa wskaźnika	Metryczka	Wartość referencyjna/średnia	Wartość wskaźnika dla obszarów rewitalizacji	Źródło wartości referencyjnej/średniej dla województwa podkarpackiego
		orzeczeniem Trybunału Stanu; 3) ubezwłasnowolniona prawomocnym orzeczeniem sądu.			
Kategoria: ochrona środowiska					
21.	Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej	<p>Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej w ogóle mieszkańców</p> <p>Dane o korzystających z gazu dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalację gazu z sieci. Dane te obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania oraz odbiorców korzystających z gazomierzy zbiorczych.</p> <p><u>Sieć gazowa</u> - system przewodów doprowadzających do odbiorców paliwa gazowe przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przesyłu i dystrybucji gazu. W systemie przewodów różni się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sieć przesyłową i rozdzielczą (na gaz wysokometanowy i zaazotowany) - przewody uliczne przeznaczone do doprowadzenia gazu do budynków lub innych obiektów za pośrednictwem przyłączy; - przyłącza - system przewodów łączących sieć rozdzielczą z budynkami i innymi obiektami. 	72,5% (2014 r.)	Wartość poniżej wartości referencyjnej.	<p>GUS - BDL GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA-URZĄDZENIA SIECIOWE – Korzystający z instalacji w % ogółu ludności (NTS-5, 2002-2014).</p>
22.	Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej	<p>Wskaźnik dotyczy szacunkowej liczby ludności zamieszkanej w budynkach mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania, przyłączonych do sieci wodociągowej.</p> <p>Powszechny dostęp do wody z sieci wodociągowej jest podstawową potrzebą człowieka i w znaczny</p>	80,2% (2014 r.)	Wartość poniżej wartości referencyjnej.	<p>GUS - BDL GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA-URZĄDZENIA SIECIOWE – Korzystający z instalacji</p>

L.p.	Nazwa wskaźnika	Metryczka	Wartość referencyjna/średnia	Wartość wskaźnika dla obszarów rewitalizacji	Źródło wartości referencyjnej/średniej dla województwa podkarpackiego
		sposób wpływa na jego poziom życia. Co do zasady, sytuacją idealną jest wartość wskaźnika równa 100, lecz może ona być osiągnięta tylko w warunkach racjonalnej i zwartej zabudowy. Przy analizie wskaźnika należy brać pod uwagę nie tylko możliwości inwestycyjne gmin, lecz również warunki naturalne oraz charakter zabudowy, co wpływa na niższe wartości wskaźnika na terenach wiejskich oraz terenach o urozmaiconej rzeźbie terenu.			w % ogółu ludności (NTS-5,2002-2014).
23.	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	Wskaźnik dotyczy szacunkowej liczby ludności zamieszkanej w budynkach mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania, przyłączonych do sieci kanalizacyjnej, co jest jednym z wyznaczników poziomu życia. Co do zasady, sytuacją idealną jest wartość wskaźnika równa 100, lecz może być osiągnięta tylko w warunkach racjonalnej i zwartej zabudowy. Przy analizie wskaźnika należy brać pod uwagę nie tylko możliwości inwestycyjne gmin, lecz również warunki naturalne oraz charakter zabudowy, co wpływa na niższe wartości wskaźnika na terenach wiejskich oraz terenach o urozmaiconej rzeźbie terenu.	68,7% (2014 r.)	Wartość poniżej wartości referencyjnej.	GUS - BDL GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA- URZĄDZENIA SIECIOWE – Korzystający z instalacji w % ogółu ludności (NTS-5,2002-2014).

Mając na uwadze, że istotnym elementem procesu rewitalizacji jest partycypacja społeczna, w celu weryfikacji programu rewitalizacji przez Zespół ds. rewitalizacji konieczne jest udokumentowanie przeprowadzonych konsultacji społecznych, spotkań z mieszkańcami itp., jak również odniesienia się do uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji społecznych.

Rozdział 6. Procedura przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko wymaganej w programach rewitalizacji

Podstawa prawna przeprowadzania SOOŚ

1. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. UE 197 z 21.7.2001).
2. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 353 z późn. zm.) – zwana dalej ustawą OOŚ.

Tryb przeprowadzania SOOŚ

Postępowanie w sprawie oceny oddziaływania skutków realizacji niektórych planów i programów na środowisko, czyli tzw. strategiczna ocena oddziaływania na środowisko, jest uregulowane w dziale IV ustawy OOŚ (art. 46-58). Rodzaje projektów dokumentów, które należy poddać SOOŚ, określają artykuły 46 i 47 ustawy OOŚ. Można je podzielić na następujące grupy:

1. Dokumenty planistyczne, np. projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (są to dokumenty wymagające przeprowadzenia SOOŚ w związku z art. 46 pkt 1 ustawy OOŚ).
2. Dokumenty sektorowe ustalające ramy dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu *Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. 2016 r., poz. 71). (są to dokumenty wymagające przeprowadzenia SOOŚ w związku z art. 46 pkt 2 ustawy OOŚ).
3. Dokumenty, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 (są to dokumenty wymagające przeprowadzenia SOOŚ w związku z art. 46 pkt 3 ustawy OOŚ).
4. Dokumenty, inne niż wyżej wymienione (wymagające przeprowadzenia SOOŚ w związku z art. 47 ustawy OOŚ), tj.:
 - dokumenty ustalające ramy dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, lub
 - dokumenty, których realizacja może powodować znaczące oddziaływanie na środowisko;

(w przypadkach wymienionych w punkcie 4 przeprowadza się SOOŚ, jeżeli organ opracowujący dokument, na podstawie analizy uwarunkowań wymienionych w art. 49 ustawy OOŚ, uzna, w uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska, że zachodzą przesłanki do przeprowadzenia SOOŚ).

Ogólny opis działań prowadzonych w ramach SOOŚ

W przypadku zakwalifikowania projektu dokumentu do wymienionych w art. 46 albo 47 ustawy OOŚ, przeprowadza się postępowanie w sprawie SOOŚ, obejmujące w szczególności:

- uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko – art. 53 ustawy OOŚ,
- sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko- art. 51 ustawy OOŚ,
- uzyskanie wymaganych opinii – art. 54 ust. 1 ustawy OOŚ,
- zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu na zasadach określonych ustawą OOŚ – art. 29-32 i art. 39-43 ustawy OOŚ.

Bardzo ważnym elementem SOOŚ jest obowiązek zapewnienia udziału społeczeństwa, co gwarantuje przede wszystkim odpowiednie poinformowanie wszystkich zainteresowanych danym postępowaniem oraz umożliwienie im zgłaszania uwag i wniosków do dokumentów przedłożonych do wglądu. W takiej sytuacji podmiot uprawniony do opracowania dokumentu jest zobowiązany do podania do publicznej wiadomości informacji określonych przez art. 39 ust. 1 ustawy OOŚ, tj. informacji dotyczących:

- przystąpienia do opracowywania projektu dokumentu, z podaniem jego przedmiotu,
- możliwości zapoznania się z projektem dokumentu, prognozą i dostępnymi, na danym etapie stanowiskami innych organów, wraz z podaniem miejsca, w którym dokumenty są wyłożone do wglądu,
- możliwości składania uwag i wniosków,
- sposobu i miejsca składania uwag i wniosków, z podaniem co najmniej 21-dniowego terminu ich składania,
- organu właściwego do rozpatrzenia uwag i wniosków,
- postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli jest prowadzone.

Pomimo tego, że ustawa OOŚ nie wskazuje terminu rozpoczęcia konsultacji społecznych, celowym jest aby podjąć je po sporządzeniu prognozy oddziaływania na środowisko do opracowanego projektu dokumentu i po uzyskaniu opinii innych organów, biorących udział w postępowaniu. Podanie informacji na temat dokumentów podlegających SOOŚ do wiadomości publicznej powinno nastąpić poprzez ogłoszenie

jej w sposób zwyczajowo przyjęty w siedzibie organu uprawnionego do opracowania dokumentu, na stronie Biuletynu Informacji Publicznej organu właściwego w sprawie oraz poprzez komunikat w prasie o zasięgu odpowiednim do rodzaju dokumentu (art. 3 ust. 1 pkt 11 ustawy OOI). Zgłoszone uwagi i wnioski powinny być rozpatrzone przez podmiot uprawniony do opracowania dokumentu (art. 42 ustawy OOI). Uwagi lub wnioski złożone po upływie terminu wyznaczonego przez organ na konsultacje społeczne pozostawia się bez rozpatrzenia (art. 41 ustawy OOI). W procedurze SOOI podmiot uprawniony do opracowania dokumentu bierze pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie właściwych organów, a także rozpatruje uwagi i wnioski zgłoszone w trakcie postępowania z udziałem społeczeństwa (art. 55 ust. 1 ustawy OOI). Projekt dokumentu nie może zostać przyjęty, jeżeli ze strategicznej oceny oddziaływania wynika, iż może znacząco negatywnie wpływać na obszar Natura 2000, o ile nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 2134 z późn. zm.) (nadrzędny interes publiczny, brak rozwiązań alternatywnych, zapewnienie wykonania kompensacji). Do przyjętego dokumentu załącza się pisemne podsumowanie zawierające informacje, o których mowa w art. 55 ust. 3 ustawy OOI, a także uzasadnienie zawierające informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa (art. 42 ustawy OOI). Dane o przyjętych dokumentach są zamieszczane w ogólnie dostępnym wykazie (art. 21 ust. 2 pkt 6 ustawy OOI). Organ opracowujący projekt dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa podaje do publicznej wiadomości informację o jego przyjęciu i o możliwościach zapoznania się z jego treścią oraz uzasadnieniem, o którym mowa w art. 42 pkt 2 ustawy OOI i podsumowaniem, o którym mowa w art. 55 ust. 3 ustawy OOI. Sposób podania do publicznej wiadomości definiuje art. 3 ust. 1 pkt 11 ustawy OOI. Natomiast sam dokument wraz z podsumowaniem powinien być przesłany organom opiniującym (art. 55 ust. 4 ustawy OOI).

W szczególnych przypadkach, opisanych w art. 48 ustawy OOI, możliwe jest odstępianie od przeprowadzenia SOOI (kwalifikacji dokonuje się na podstawie analizy uwarunkowań wymienionych w art. 49 ustawy OOI). Informację o odstępianiu od przeprowadzenia SOOI organ opracowujący projekt dokumentu powinien podać do publicznej wiadomości bez zbędnej zwłoki.

Podmiot opracowujący projekt dokumentu jest zobowiązany do prowadzenia monitoringu skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie jego

oddziaływania na środowisko, zgodnie z częstotliwością i metodami, o których mowa w pisemnym podsumowaniu (art. 55 ust. 5 ustawy OOS).

Postępowanie w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOS) nie jest tożsame z postępowaniem w sprawie oceny oddziaływania na środowisko konkretnego przedsięwzięcia (OOS). W przypadku gdy przedsięwzięcie ujęte w dokumencie (LPR/GPR) kwalifikuje się do mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu *Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2016 r., poz.71).*, niezbędne jest przeprowadzenie postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (z oceną oddziaływania lub bez oceny - w zależności od rodzaju przedsięwzięcia i jego skali oddziaływania), bez względu na to czy była przeprowadzona SOOS dla dokumentu, w który wpisuje się to przedsięwzięcie, czy też SOOS nie była wymagana lub odstąpiono od niej w sytuacjach dopuszczonych ustawą OOS.

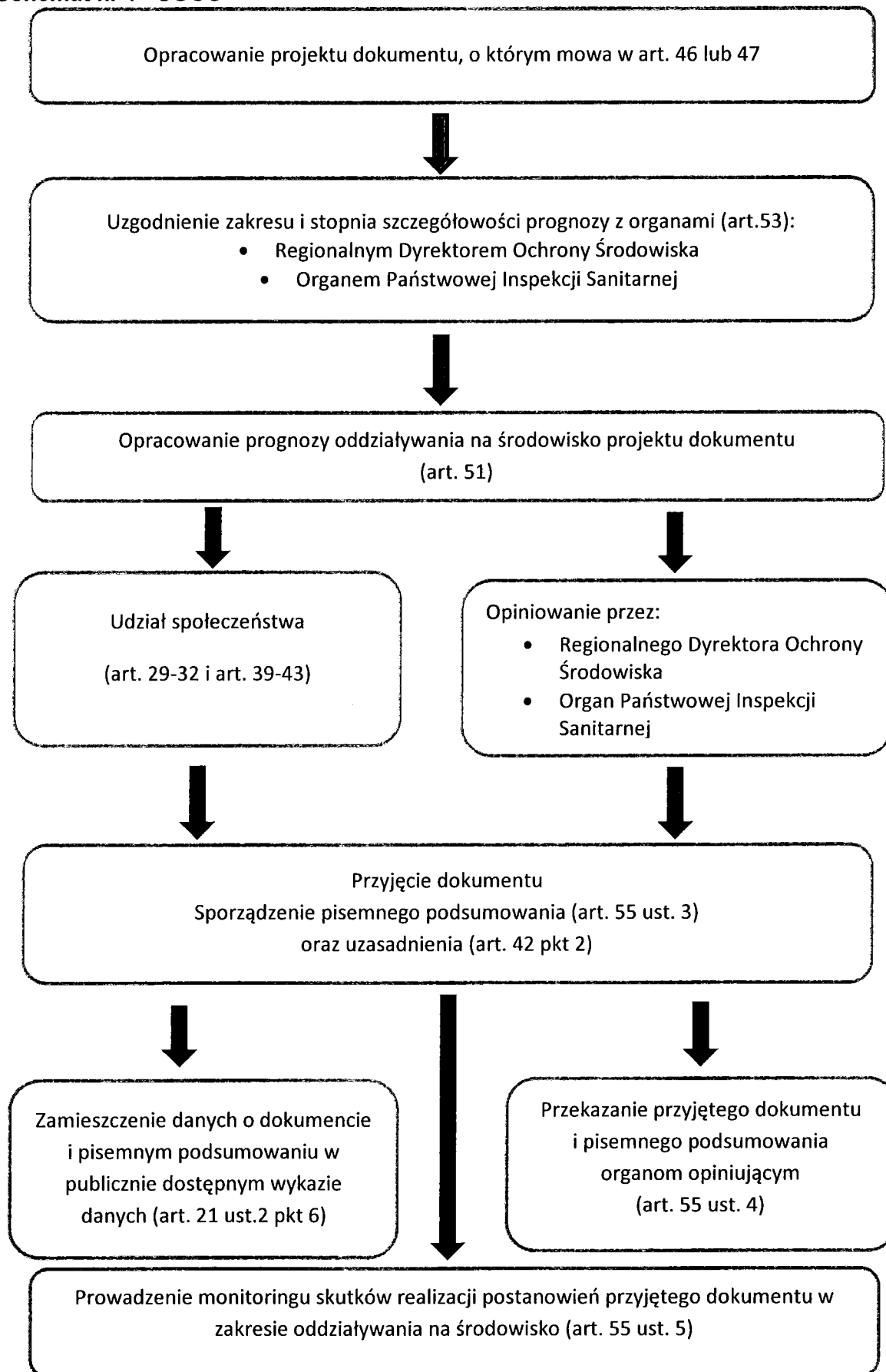
Podobnie, ocena oddziaływania przedsięwzięcia na obszary Natura 2000 jest przeprowadzana niezależnie od strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (w sytuacjach i na zasadach opisanych w Rozdziale 5 Działu V ustawy OOS).

Tryb przeprowadzania SOOS przedstawiono na schemacie nr 1.

Załączniki:

1. Regulamin oceny programów rewitalizacji przez Zespół ds. rewitalizacji w województwie podkarpackim.

Schemat nr 1 - SOOŚ

Regulamin oceny programów rewitalizacji przez Zespół ds. rewitalizacji w województwie podkarpackim

I. Wprowadzenie

Regulamin oceny programów przez Zespół ds. rewitalizacji w województwie podkarpackim jest dokumentem wynikającym z *Instrukcji przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020* i stanowi jej załącznik.

Zespół ds. rewitalizacji powołany został przez Marszałka Województwa Podkarpackiego Zarządzeniem nr 95/2015 z dnia 25 grudnia 2015 r. z późn. zm. Obsługa prac Zespołu ds. rewitalizacji prowadzona jest w Departamencie Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego.

II. Tryb zgłaszania programów do Wykazu programów rewitalizacji województwa podkarpackiego

- II.1 Program rewitalizacji¹ przyjęty przez radę gminy /radę miasta albo ostateczny projekt programu rewitalizacji przygotowany do przyjęcia przez radę gminy /radę miasta należy złożyć w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego w dwóch egzemplarzach w wersjach papierowej i jednym w elektronicznej (np. na płycie CD/DVD) wraz z oryginałem uchwały albo kopią uchwały potwierdzoną za zgodność z oryginałem (jeżeli dotyczy) i załącznikami (np. strategiczną oceną oddziaływania na środowisko, jeśli jest wymagana). Wniosek o wpis do Wykazu programów rewitalizacji województwa podkarpackiego na lata 2014-2020 powinien być podpisany przez osobę upoważnioną do reprezentowania gminy. Jeżeli upoważnienie nie wynika z obowiązujących przepisów prawa, niezbędnym jest dołączenie stosownego pełnomocnictwa. Gmina podaje swój adres wraz z adresem poczty elektronicznej, wskazuje osobę do kontaktów oraz numery telefonów.
- II.2 W wymienione w p.II.1 dokumenty należy złożyć osobiście w kancelarii ogólnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego albo przesłać pocztą bądź kurierem na adres:

Departament Rozwoju Regionalnego
Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego
Rzeszów 35-010, ul. Ł. Ciepłińskiego 4
z dopiskiem zawierającym pełną nazwę programu rewitalizacji.

¹ Program rewitalizacji rozumiany zgodnie z definicją zawartą w Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

- II.3 Zasady prowadzenia i aktualizacji Wykazu określone są w *Instrukcji przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020*.
- II.4 W 2017 roku Gmina powinna przedłożyć Program rewitalizacji najpóźniej do dnia 30 czerwca. Od 1 stycznia 2018 r. Gmina może przedkładać program rewitalizacji w dowolnym terminie, jednak jeżeli złożenie programu rewitalizacji będzie związane z planowanym ubieganiem się o środki w ramach RPO WP 2014-2020, należy go złożyć najpóźniej na 90 dni przed planowanym naborem.
- II.5 Opisany tryb zgłaszania programów rewitalizacji dotyczy wszystkich programów rewitalizacji z zastrzeżeniem, że programy rewitalizacji przygotowane w ramach Konkursu dotacji – Przygotowanie programów rewitalizacji (I i II edycja) są składane najpóźniej ze sprawozdaniem końcowym w terminie wynikającym z umowy zawartej z Województwem Podkarpackim.
- II.6 Weryfikacja Programu rewitalizacji odbywa się dwuetapowo:
a) etap pierwszy – weryfikacja formalna;
b) etap drugi – weryfikacja merytoryczna.
- II.7 Weryfikacja formalna wniosku odbywa się w Oddziale RR.II. Departamentu Rozwoju Regionalnego. Kierownik Oddziału RR.II. wyznacza pracownika do weryfikacji formalnej wniosku gminy o wpis programu rewitalizacji do Wykazu. Weryfikacja formalna odbywa się za pomocą Karty weryfikacji formalnej stanowiącej załącznik nr 1 do niniejszego Regulaminu. Weryfikacja formalna dokonywana jest do 5 dni kalendarzowych od dnia wpływu wniosku.
- II.8 W przypadku negatywnej weryfikacji formalnej weryfikujący pracownik przygotowuje pismo do gminy informujące o brakach formalnych we wniosku, które po akceptacji Kierownika RR.II. i podpisaniu przez Dyrektora/ Z-cę Dyrektora Departamentu Rozwoju Regionalnego jest wysyłane do gminy do 7 dni kalendarzowych od dnia wpływu wniosku. Bieg terminów zostaje wstrzymany do złożenia i potwierdzenia prawidłowości uzupełnionych dokumentów.
- II.9 Pozytywna weryfikacja formalna wniosku skutkuje przekazaniem programu rewitalizacji wraz z pozostałymi dokumentami złożonymi przez Gminę do weryfikacji merytorycznej przez Zespół ds. rewitalizacji.
- II.10 Weryfikacja merytoryczna odbywa się w terminach uzależnionych od sposobu opracowywania programu rewitalizacji:
– Weryfikacja merytoryczna programu rewitalizacji w ramach Konkursu dotacji – Przygotowanie programów rewitalizacji - rozdział III;
– Weryfikacja merytorycznej programu rewitalizacji (przygotowanego bez dofinansowania w ramach Konkursu dotacji – Przygotowanie programów rewitalizacji) - rozdział IV.

III. Zasady weryfikacji merytorycznej programu rewitalizacji w ramach konkursu dotacji.

- III.1 Łączny czas weryfikacji formalnej i merytorycznej programów rewitalizacji przygotowanych w Konkursie dotacji – Przygotowanie programów rewitalizacji wynosi 30 dni kalendarzowych od złożenia formalnie poprawnego wniosku z kompletem dokumentów.
- III.2 Programy rewitalizacji są weryfikowane przez Zespół ds. rewitalizacji pod kątem spełnienia wymagań m.in.:
- Wytycznych Ministra Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r. w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020;
 - *Instrukcji przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020;*
 - dokumentacji konkursowej Konkursu dotacji – Przygotowanie programów rewitalizacji;
 - oraz w przypadku GPR: Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (DZ.U. poz.1777) .
- III.3 Weryfikacja dokonywana jest przez Zespół ds. rewitalizacji z uwzględnieniem założeń realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.
- III.4 Po pozytywnej weryfikacji formalnej wniosku gminy o wpis programu rewitalizacji do Wykazu w ciągu dwóch dni kalendarzowych Przewodniczący/ Z-ca Przewodniczącego Zespołu ds. rewitalizacji wyznacza dwóch Członków Zespołu ds. rewitalizacji do weryfikacji merytorycznej programu złożonego przez Gminę. Do weryfikacji szczególnego zakresu programu rewitalizacji mogą zostać wyznaczeni dodatkowi członkowie Zespołu ds. rewitalizacji.
- III.5 Weryfikacja Programu przez wyznaczonych członków Zespołu ds. rewitalizacji dokonywana jest rzetelnie i bezstronnie. Weryfikacja Programu następuje przy pomocy karty weryfikacji merytorycznej stanowiący Załącznik nr 2 do niniejszego Regulaminu w terminie do 10 dni kalendarzowych od wyznaczenia do weryfikacji programu rewitalizacji.
- III.6 W przypadku rozbieżności przy weryfikacji Programu i braku konsensusu między dokonującymi weryfikacji członkami Zespołu, Przewodniczący Zespołu lub jego Zastępca po otrzymaniu kart weryfikacji merytorycznej wyznacza trzeciego członka Zespołu. Dokonana przez niego weryfikacja Programu ma charakter decydujący.
- III.7 Po ustaleniu zgodnego stanowiska w zakresie akceptacji lub skierowania Programu do korekty, weryfikujący przygotowują projekt stanowiska Zespołu, a następnie przekazują go Przewodniczącemu Zespołu lub jego zastępcy.
- III.8 Stanowisko może być przyjmowane na posiedzeniu Zespołu zwykłą większością głosów przy obecności przynajmniej połowy jego składu w tym Przewodniczącego/Z-cę Przewodniczącego Zespołu ds. rewitalizacji lub w trybie obiegowym (pocztą elektroniczną) zwykłą większością głosów przy przesłaniu do Sekretarza Zespołu głosu przez przynajmniej połowę jego składu

w tym Przewodniczącego/Z-cę Przewodniczącego Zespołu ds. rewitalizacji. Tryb przyjęcia stanowiska wskazuje Przewodniczący Zespół lub jego zastępca.

- III.9 Weryfikujący dokonując oceny mogą zweryfikować program rewitalizacji pozytywnie lub wnieść zastrzeżenia i skierować go do korekty przez Gminę.
- III.10 Od wyników weryfikacji Zespołu ds. rewitalizacji nie przewiduje się procedury odwoławczej.
- III.11 Z posiedzenia Zespołu ds. rewitalizacji lub głosowania w trybie obiegowym Sekretarz sporządza Protokół, który wraz z załączonym Stanowiskiem Zespołu ds. rewitalizacji jest podpisywane przez Przewodniczącego/Z-cę Przewodniczącego Zespołu ds. rewitalizacji.
- III.12 W przypadku pozytywnej weryfikacji programu rewitalizacji o wpisanie do Wykazu programu rewitalizacji. Uzyskanie akceptacji Zespołu ds. rewitalizacji dla Programu rewitalizacji jest podstawą do refundacji środków za jego przygotowanie albo aktualizację w ramach Konkursu dotacji.
- III.13 Projekt uchwały po parafovaniu przez Kierownika Oddziału RR.II. i podpisaniu przez Dyrektora/Z-cę Dyrektora Departamentu Rozwoju Regionalnego zostaje przekazany zgodnie z obowiązującym w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego obiegiem dokumentów na najbliższe posiedzenia Zarządu Województwa Podkarpackiego. Po akceptacji programu rewitalizacji zostaje on wpisany do Wykazu Data podjęcia uchwały jest datą wpisania go do Wykazu.
- III.14 Uchwała ZWP jest przekazywana za pismem przez Oddział RR.II. do gminy składającej wniosek o wpisanie do Wykazu w terminie 30 dni kalendarzowych od złożenia formalnie poprawnego wniosku z kompletem dokumentów.
- III.15 Na podstawie przyjętego stanowiska z zastrzeżeniami, o których mowa w pkt III.9., Sekretarz Zespołu ds. rewitalizacji lub wyznaczony pracownik DRR sporządza projekt pisma do gminy:
 - a) w przypadku pozytywnej weryfikacji ostatecznego projektu programu rewitalizacji gmina zostaje wezwana do uzupełnienia uchwały rady gminy w sprawie przyjęcia programu rewitalizacji. Po dostarczeniu przez Gminę uchwały wraz z programem, którego treść została pozytywnie zaopiniowana, zespół ds. rewitalizacji przekazuje swoją opinię ZWP, jak wyżej.
 - b) w przypadku negatywnego wyniku weryfikacji o odesłaniu programu rewitalizacji do korekty zgodnie ze wskazanymi zastrzeżeniami. W uchwale zostaje wskazany termin 30 dni kalendarzowych na korektę programu rewitalizacji przez gminę. Skorygowany program rewitalizacji musi zostać przyjęty przez radę gminy/ radę miasta.
- III.16 Pismo z zastrzeżeniami po podpisaniu przez Dyrektora Departamentu Rozwoju Regionalnego jest przekazywane do gminy składającej wniosek o wpisanie do Wykazu w terminie 30 dni kalendarzowych od złożenia formalnie poprawnego wniosku z kompletem dokumentów.

III.17 Po skierowaniu programu rewitalizacji do korekty Gmina przesyła korektę w dwóch egzemplarzach w wersjach papierowej i jednym w elektronicznej (np. na płycie CD/DVD) wraz z oryginałem uchwały albo kopią uchwały potwierdzoną za zgodność z oryginałem i załącznikami. Dodatkowo Gmina dołącza plik z widocznymi zmianami naniesionymi w trybie rejestruj zmiany.

III.18 W przypadku programów rewitalizacji realizowanych w ramach I i II edycji Konkursu dotacji Gmina ma prawo tylko do jednorazowej korekty wniosku.

IV. Zasady oceny merytorycznej programu rewitalizacji (przygotowanego bez dofinansowania w ramach Konkursu dotacji – Przygotowanie programów rewitalizacji).

IV.1 Łączny czas weryfikacji formalnej i merytorycznej programów rewitalizacji przygotowanych **bez dofinansowania w ramach Konkursu dotacji – Przygotowanie programów rewitalizacji** wynosi 45 dni kalendarzowych. (w uzasadnionych wypadkach termin może być wydłużony do 60 dni, o czym gmina zostanie pisemnie poinformowana) od złożenia formalnie poprawnego wniosku z kompletem dokumentów.

IV.2 Programy rewitalizacji są weryfikowane przez Zespół ds. rewitalizacji pod kątem spełnienia wymagań m.in.:

- Wytycznych Ministra Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r. w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020;
- *Instrukcji przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020;*
- oraz w przypadku GPR: Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (DZ.U. poz.1777) .

IV.3 Weryfikacja dokonywana jest przez Zespół ds. rewitalizacji z uwzględnieniem założeń realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

IV.4 Po pozytywnej weryfikacji formalnej wniosku gminy o wpis programu rewitalizacji do Wykazu w ciągu dwóch dni kalendarzowych Przewodniczący/ Z-ca Przewodniczącego Zespołu ds. rewitalizacji wyznacza dwóch Członków Zespołu ds. rewitalizacji do weryfikacji merytorycznej programu złożonego przez Gminę. Do weryfikacji szczególnego zakresu programu rewitalizacji mogą zostać wyznaczeni dodatkowi członkowie Zespołu ds. rewitalizacji.

IV.5 Weryfikacja Programu przez wyznaczonych członków Zespołu ds. rewitalizacji dokonywana jest rzetelnie i bezstronnie. Weryfikacja Programu następuje przy pomocy karty weryfikacji merytorycznej stanowiący Załącznik nr 2 do niniejszego Regulaminu w terminie do 15 dni kalendarzowych (w uzasadnionych przypadkach do 20 dni kalendarzowych) od wyznaczenia do weryfikacji programu rewitalizacji.

IV.6 W przypadku rozbieżności przy weryfikacji Programu i braku konsensusu między dokonującymi weryfikacji członkami Zespołu, Przewodniczący Zespołu lub jego Zastępca po otrzymaniu kart weryfikacji merytorycznej wyznacza

trzeciego członka Zespołu. Dokonana przez niego weryfikacja Programu ma charakter decydujący. Dodatkowa ocena dokonywana jest w terminie 10 dni kalendarzowych (w uzasadnionych przypadkach do 15 dni kalendarzowych).

- IV.7 Po ustaleniu zgodnego stanowiska w zakresie akceptacji lub skierowania Programu do korekty, weryfikujący przygotowują projekt stanowiska Zespołu, a następnie przekazują go Przewodniczącemu Zespołu lub jego zastępcy.
- IV.8 Stanowisko może być przyjmowane na posiedzeniu Zespołu zwykłą większością głosów przy obecności przynajmniej połowy jego składu w tym Przewodniczącego/Z-cę Przewodniczącego Zespołu ds. rewitalizacji lub w trybie obiegowym (pocztą elektroniczną) zwykłą większością głosów przy przesłaniu głosu do Sekretarza Zespołu przez przynajmniej połowę jego składu w tym Przewodniczącego/Z-cę Przewodniczącego Zespołu ds. rewitalizacji. Tryb przyjęcia stanowiska wskazuje Przewodniczący Zespołu lub jego zastępca.
- IV.9 Weryfikujący dokonując oceny mogą zweryfikować program rewitalizacji pozytywnie lub skierować go do korekty przez Gminę.
- IV.10 Od wyników weryfikacji Zespołu ds. rewitalizacji nie przewiduje się procedury odwoławczej.
- IV.11 Z posiedzenia Zespołu ds. rewitalizacji lub głosowania w trybie obiegowym Sekretarz sporządza Protokół, który wraz z załączonym Stanowiskiem Zespołu ds. rewitalizacji jest podpisywane przez Przewodniczącego/Z-cę Przewodniczącego Zespołu ds. rewitalizacji.
- IV.12 W przypadku pozytywnej weryfikacji programu rewitalizacji o wpisanie do Wykazu programu rewitalizacji. Uzyskanie akceptacji Zespołu ds. rewitalizacji dla Programu rewitalizacji jest podstawą do refundacji środków za jego przygotowanie albo aktualizację w ramach Konkursu dotacji.
- IV.13 Projekt uchwały po parafovaniu przez Kierownika Oddziału RR.II. i podpisaniu przez Dyrektora/Z-cę Dyrektora Departamentu Rozwoju Regionalnego zostaje przekazany zgodnie z obowiązującym w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego obiegiem dokumentów na najbliższe posiedzenia Zarządu Województwa Podkarpackiego. Po akceptacji programu rewitalizacji zostaje on wpisany do Wykazu Data podjęcia uchwały jest datą wpisania go do Wykazu.
- IV.14 Uchwała ZWP jest przekazywana za pismem przez Oddział RR.II. do gminy składającej wniosek o wpisanie do Wykazu w terminie 45 dni kalendarzowych (w uzasadnionych przypadkach 60 dni kalendarzowych) od złożenia formalnie poprawnego wniosku z kompletem dokumentów.
- IV.15 Na podstawie przyjętego stanowiska z zastrzeżeniami, o których mowa w pkt III.9., Sekretarz Zespołu ds. rewitalizacji lub wyznaczony pracownik DRR sporządza projekt pisma do gminy:
 - a) w przypadku pozytywnej weryfikacji ostatecznego projektu programu rewitalizacji gmina zostanie wezwana do uzupełnienia uchwały rady gminy w sprawie przyjęcia programu rewitalizacji. Po dostarczeniu przez Gminę

uchwały wraz z programem, którego treść została pozytywnie zaopiniowana, zespół ds. rewitalizacji przekazuje swoją opinię ZWP, jak wyżej.

- b) w przypadku negatywnego wyniku weryfikacji o skierowaniu programu rewitalizacji do korekty zgodnie ze wskazanymi zastrzeżeniami. W uchwale zostaje wskazany termin na poprawę programu rewitalizacji przez gminę. Skorygowany program rewitalizacji musi zostać przyjęty przez radę gminy/ radę miasta.

IV.16 Pismo z zastrzeżeniami po podpisaniu przez Dyrektora Departamentu Rozwoju Regionalnego jest przekazywane do gminy składającej wniosek o wpisanie do Wykazu w terminie 45 dni kalendarzowych (w uzasadnionych przypadkach 60 dni kalendarzowych) od złożenia formalnie poprawnego wniosku z kompletem dokumentów.

IV.17 Po skierowaniu programu rewitalizacji do korekty Gmina przesyła korektę w dwóch egzemplarzach w wersjach papierowej i jednym w elektronicznej (np. na płycie CD/DVD) wraz z oryginałem uchwały albo kopią uchwały potwierdzoną za zgodność z oryginałem i załącznikami. Dodatkowo Gmina dołącza plik z widocznymi zmianami naniesionymi w trybie rejestruj zmiany.

IV.18 Korekta programu rewitalizacji dokonywana jest w możliwie najkrótszym terminie.

V. Zasady aktualizacji programu rewitalizacji.

V.1 W przypadku aktualizacji programu rewitalizacji wpisanego do Wykazu do weryfikacji formalnej stosuje się zapisy Instrukcji oraz punktów II.7 - II.10., natomiast do weryfikacji merytorycznej części IV.

V.2 Aktualizację programu rewitalizacji wpisanego do Wykazu gmina powinna przedłożyć w 2017 roku najpóźniej do 31 sierpnia. Od 1 stycznia 2018 r. w dowolnym terminie (jeżeli złożenie aktualizacji programu rewitalizacji będzie związane z planowanym ubieganiem się ośrodki w RPO WP 2014-2020 należy go złożyć 90 dni przed planowanym naborem).

Załączniki:

1. Karta weryfikacji formalnej programu rewitalizacji.
2. Karta weryfikacji merytorycznej programu rewitalizacji.

WICEMARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA

Bogdan Romaniuk

KARTA WERYFIKACJI FORMALNEJ PROGRAMU REWITALIZACJI

program/korekta programu*

Nazwa Gminy:

Tytuł Programu:

Data wpływu wniosku:

Nr projektu w konkursie dotacji.....(wpisać numer lub nie dotyczy)

Lp.	Opis Kryterium	Ocena			Uwagi
		Tak	Nie	Nie dotyczy	
1	Gmina złożyła wniosek o wpis programu rewitalizacji, który jest kompletny, podpisany przez osoby upoważnione do składania oświadczeń woli w imieniu Wnioskodawcy.				
2	Wniosek zawiera uchwałę Rady Gminy przyjmującą program/aktualizację programu rewitalizacji wraz z załącznikami.				
2a	W przypadku GPR wpłynęła ostateczna wersja programu rewitalizacji?				
3	Wniosek został złożony w dwóch egzemplarzach w wersji papierowej oraz w wersji elektronicznej na płycie CD/DVD.				
4	Wniosek został złożony najpóźniej do 90 dni przed pierwszym dniem miesiąca w którym planowane jest ogłoszenie konkursu na projekty rewitalizacyjne, których				

	dofinansowanie przewidziano w programie rewitalizacji.				
5	Czy dołączono do programu rewitalizacji właściwą mapę? /dotyczy GPR/				

Wniosek odrzucony ze wzgl. formalnych, wniosek zweryfikowany pozytywnie. *

*niepotrzebne skreślić

Imię i nazwisko weryfikującego

data weryfikacji podpis

WICEMARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA
Bogdan Romaniuk
Bogdan Romaniuk

KARTA WERYFIKACJI MERYTORYCZNEJ PROGRAMU REWITALIZACJI

Imię i nazwisko Członka Zespołu ds. rewitalizacji

Nazwa Gminy:

program/korekta programu*

Uchwała nr..... z dnia.....

Data wpływu wniosku.....

Tytuł Programu:

Podstawa prawna przygotowania programu:.....

Nr projektu w Konkursie dotacji(wpisać numer lub nie dotyczy)

Lp.	ELEMENTY PROGRAMU REWITALIZACJI	Oceniane elementy /szczegóły /	TAK	NIE	NIE DOTYCZY	UWAGI
1.	POWIĄZANIE Z DOKUMENTAMI GMINY	Czy program rewitalizacji zawiera powiązanie z elementami dokumentów strategicznych i planistycznych gminy?				
		Czy zawarto informację o przeprowadzeniu Strategicznej oceny oddziaływania na Środowisko lub odstąpienia od jej wykonania ?				
2.	DIAGNOZA	Czy diagnoza obszaru gminy dotyczy sfer:				
		społecznej,				
		gospodarczej,				
		środowiskowej,				
		przestrzenno-funkcjonalnej,				
		technicznej?				
		Czy diagnoza określa skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych?				

		Czy program rewitalizacji zawiera pogłębioną diagnozę obszaru rewitalizacji?				
		Czy w programie rewitalizacji przeprowadzono pogłębioną analizę kwestii społecznych ?				
		Czy wskazano na potencjały obszaru?				
3.	OBSZAR REWITALIZACJI	Powierzchnia obszaru rewitalizacji nie przekracza 20% obszaru Gminy?				Napisać jaki % powierzchni gminy stanowi obszar rewitalizacji.
		Liczba mieszkańców zamieszkałych na obszarze rewitalizacji objętym programem nie przekracza 30% ogółu mieszkańców Gminy?				Napisać jaki % stanowi liczba mieszkańców na obszarze rewitalizacji.
		Czy działania planowane dla obszarów występowania problemów przestrzennych takich jak: poprzemysłowe, popegerowskie, pokolejowe, powojkowe są powiązane z celami rewitalizacji oraz przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym?				
4.	WIZJA OBSZRU REWITALIZACJI	Czy program rewitalizacji zawiera wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji? (planowany efekt rewitalizacji)				
		Czy wizja obszaru odnosi się do diagnozy obszaru rewitalizacji ?				
5.	CELE REWITALIZACJI	Czy program wskazuje na cele rewitalizacji, które odpowiadają zidentyfikowanym na etapie analizy i diagnozy potrzebom?				
		Czy cele są adekwatne do wyników diagnozy obszaru rewitalizacji oraz do wizji obszaru?				

6.	WYMOGI INSTYTUCJI ZARZĄDZAJĄCEJ	Czy obszar rewitalizacji spełnia minimalne wartości referencyjne wskazane przez IZ RPO w Instrukcji Przygotowania Programów Rewitalizacji w Zakresie Wsparcia RPO WP na lata 2014-2020?				(podać jakie wskaźniki wskazano i z jakimi wartościami)
7.	LISTA PLANOWANYCH PODSTAWOWYCH PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	<p>Czy lista planowanych podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami w odniesieniu do każdego z osobna zawiera:</p> <p>-nazwę przedsięwzięcia,</p> <p>-wskazanie podmiotów go realizujących,</p> <p>-zakres realizowanego zadania,</p> <p>-lokalizację (miejsce prowadzenia danego projektu, w przypadku prowadzenia projektu poza obszarem rewitalizowanym –czy dołączono uzasadnienie w zakresie powiązań projektu z celami realizowanymi w obszarze rewitalizowanym oraz efektami oddziaływania?),</p> <p>-szacowaną wartość projektu,</p> <p>-prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.</p>				
8.	LISTA PRZEDSIĘWZIĘĆ POZOSTAŁYCH	Czy w programie wskazano listę przedsięwzięć pozostałych wraz z charakterystyką kierunków ich działań mających na celu eliminację bądź ograniczenie zjawisk powodujących sytuacje kryzysową?				
		Czy projekty i przedsięwzięcia programu rewitalizacji są powiązane z jego celami, problematyką i są spójne z kierunkami działań i wizją obszaru rewitalizacji?				

9.	PARTYCYPACJA SPOŁECZNA	Czy w programie rewitalizacji znajduje się informacja o tym w jaki sposób mieszkańcy i grupy interesariuszy zostali włączeni w przygotowanie dokumentu na każdym etapie diagnozowania, programowania?				
		Czy w programie rewitalizacji wskazano w jaki sposób mieszkańcy i grupy interesariuszy zostaną włączeni we wdrażanie i monitorowanie działań?				
		Czy w programie zastosowano dojrzałe formy komunikacji społecznej w trakcie procesów partycypacyjnych?				
		Czy w toku partycypacji odniesiono się do wyników konsultacji społecznych?				
		Czy projekty rewitalizacyjne zostały zweryfikowane w trybie partycypacji społecznej?				
		Czy zrealizowano w toku prac nad programem idee partnerstwa między różnymi grupami interesariuszy?				
10.	FINANSE	Czy w programie zostały opisane ramy finansowe w odniesieniu do projektów i przedsięwzięć z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł?				
		Czy projekty planowane do sfinansowania w ramach RPOWP 2014- 2020 wpisują się w założenia rewitalizacji określone na poziomie RPO WP 2014-2020?				
		Czy w programie uwzględniono elementy komplementarności finansowej z uwzględnieniem wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS.				
		Czy uwzględniono dywersyfikację finansową?				

11.	ZARZĄDZANIE	Czy wskazano w systemie zarządzania gminą lub poza nią struktury zarządzające procesem przygotowania wdrażania, monitorowania i ewaluacji programem, precyzując zasady odpowiedzialności poszczególnych instytucji jak i formy współpracy?				
12	SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ	Czy określono odpowiednie wskaźniki monitorowania i ewaluacji?				
		Czy zdefiniowano źródła pozyskiwania danych oraz częstotliwość procedur?				
		Czy program zawiera opis zasad na podstawie których istnieje możliwość wprowadzania modyfikacji programu w reakcji na zachodzące zmiany?				
13.	KOMPLEMENTARNOŚĆ	Czy program uwzględnia projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne współfinansowane ze środków EFRR, EFS, FS i innych źródeł publicznych lub prywatnych?				
		Czy wykazano, że projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą się wzajemnie dopełniać tematycznie, sprawiając że program będzie oddziaływał na cały obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym) ?				
		Czy w programie wykazano, że system zarządzania programem pozwala na efektywne działanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur?				

		Czy zachowano ciągłość programową polegającą na kontynuacji bądź dopełnieniu projektów realizowanych w ramach perspektywy 2007-2013?				
		Czy projekty infrastrukturalne finansowane z EFRR wykazują komplementarność z projektami planowanymi do realizacji z EFS w ramach RPOWP ?				
14	KONCENTRACJA PROGRAMU REWITALIZACJI	Czy z programu rewitalizacji wynika, że tereny objęte rewitalizacją są istotnymi z punktu widzenia gminy?				
		Czy z programu rewitalizacji wynika, że tereny objęte rewitalizacją są dotknięte szczególną koncentracją problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych?				
15	KOMPLEKSOWOŚĆ	Czy program rewitalizacji w wykazanych sferach na obszarze rewitalizacji i poza nim przedstawia działania w sposób kompleksowy?				
	UWAGI OGÓLNE					
Wniosek skierowany do korekty* Wniosek zweryfikowany pozytywnie* *niepotrzebne skreślić			<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div>..... data</div> <div>..... podpis</div> </div>			

WICEMARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA

Bogdan Romaniuk